

UCHWAŁA NR III/23/2019
RADY GMINY LIPUSZ
z dnia 16 stycznia 2019 roku

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipusz
na lata 2019 – 2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) **Rada Gminy Lipusz uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipusz na lata 2019 – 2023, stanowiącą załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipusz.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rad Gminy
Bogumiła Molewińska

UZASADNIENIE

do uchwały Nr III/23/2019 Rady Gminy Lipusz z dnia 16 stycznia 2019 r.
**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipusz
na lata 2019 – 2023**

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym: do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipusz na lata 2019 – 2023 pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki.

Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Lipusz oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych.

Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak:

rodzina (skutecznie działający system wsparcia dla rodzin), aktywność społeczna (wzmacnianie integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców), seniorzy (integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych), edukacja (wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców), promocja/ profilaktyka zdrowego stylu życia.

Przyjęcie Strategii, jej wdrożenie oraz monitoring i nadzór nad realizacją Strategii, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie czy chociaż częściowe ograniczenie problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Lipusz.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy
Bogumła Mokwińska

Załącznik nr 1 do Uchwały
nr III/23/2019
Rady Gminy Lipusz
z dnia 16 stycznia 2019 roku

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Lipusz
na lata 2019 - 2023**

styczeń 2019

SPIS TREŚCI:

1.	WSTĘP.....	3
2.	PODSTAWY PRAWNE STRATEGII	4
3.	ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	6
4.	USTAWY Z OBSZARU POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	9
4.1.	USTAWA Z DNIA 12 MARCA 2004 ROKU O POMOCY SPOŁECZNEJ.....	9
4.2.	USTAWA Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 1982 ROKU O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI.....	11
4.3.	USTAWA Z DNIA 29 LIPCA 2005 ROKU O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII.....	12
4.4.	USTAWA Z DNIA 29 LIPCA 2005 ROKU O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE	13
4.5.	USTAWA Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 ROKU O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE.....	13
4.6.	USTAWA Z DNIA 19 SIERPNI 1994 ROKU O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO.....	14
4.7.	USTAWA Z DNIA 9 CZERWCA 2011 ROKU O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	15
4.8.	USTAWA Z DNIA 28 LISTOPADA 2003 ROKU O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH.....	15
4.9.	USTAWA Z DNIA 7 WRZEŚNIA 2007 ROKU O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW.....	16
4.10.	USTAWA Z DNIA 4 LISTOPADA 2016 ROKU O WSPARCIU KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”.....	16
4.11.	USTAWA Z DNIA 11 LUTEGO 2016 ROKU O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI.....	17
5.	DIAGNOZA.....	19
5.1	PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	19
5.2	STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI.....	20
5.3	OBSZAR I RODZINA.....	22
5.4	OBSZAR II AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA.....	30
5.5	OBSZAR III SENIORZY.....	32
5.6	OBSZAR IV EDUKACJA	36
5.7	OBSZAR V PROMOCJA/ PROFILAKTYKA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA.....	41
6.	ANALIZA SWOT.....	45
7.	ZAŁOŻENIA STRATEGII.....	51
8.	CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	52
9.	REALIZACJA.....	66
10.	MONITORING I EWALUACJA.....	66
11.	SPIS TABEL I WYKRESÓW	67

1. WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji samorządowej powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze).

Niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej są: rzetelna diagnoza rzeczywistych problemów i potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działań. Odpowiedzią na te postulaty jest niniejsza Strategia.

Zaplanowane działania skupiają się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju lokalnej polityki społecznej a w szczególności funkcjonującego systemu pomocy społecznej, opartego na współpracy wielu instytucji i organizacji pozarządowych. Celem tych działań jest wypracowywanie i realizacja profesjonalnych rozwiązań służących minimalizowaniu problemów społecznych, aktywizacji środowiska lokalnego i osób zmarginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wyłączeniem społecznym oraz bieżącej edukacji społecznej.

W celu realizacji działań niezbędne jest stałe, systematyczne diagnozowanie problemów społecznych, a także dążenie do profesjonalnego i sprawnego działania i współpracy służb społecznych.

Strategia opracowana została przez Zespół składający się z przedstawicieli instytucji, placówek, radnych, Pani Sekretarz i mieszkańców Gminy Lipusz. zaproszonych do wspólnej pracy przy opracowaniu projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipusz na lata 2019 – 2023

Poniżej skład Zespołu:

- Sekretarz Urzędu Gminy w Lipuszu,
- Przewodnicząca Rady Gminy w Lipuszu,
- Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Lipuszu,
- Specjalista do spraw kultury sportu i rekreacji w GOKSiR w Lipuszu,
- Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipuszu,
- Dyrektor Zespołu Szkół w Lipuszu,
- W-ce Dyrektor Zespołu Szkół w Lipuszu,

- Przedstawiciele Rady Rodziców Zespołu Szkół w Lipuszu,
- Dyrektor Szkoły Podstawowej w Tuszkowach,
- Zastępca Dyrektora Szkoły Podstawowej w Tuszkowach,
- Przedstawiciele Rady Rodziców Szkoły Podstawowej w Tuszkowach,
- Przedstawiciele Posterunku Policji w Dziemianach,
- Przewodnicząca GKRPA w Gminie Lipusz,
- Przewodnicząca Lipuskiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”,
- Prezes Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Gminy Lipusz,
- Skarbnik Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Gminy Lipusz,
- Przewodnicząca Klubu Seniora,
- Przewodnicząca Koła Gospodyń Wiejskich w Lipuszu,
- Przewodnicząca Rady Parafialnej,
- Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu,
- Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu.

2. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, zgodnie z ustawą, powinna zawierać w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Strategia zgodna jest z następującymi aktami prawnymi regulującymi zadania w obszarze polityki społecznej:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 1508 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku poz. 487 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 1030 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 1390),
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 450 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 1878),
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 998 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 1457 z późn. zm.), ustawą z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 996 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 1510 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku poz. 1778 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku poz. 1952 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku poz. 2092 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 554 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku poz. 180 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 755 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku poz. 1828 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 1265 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 511 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku poz. 1205),
- ustawą z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku poz. 1851 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku poz. 1860 z późn. zm.).

3. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lipusz jest zgodna z zapisami Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020. Cele niniejszej Strategii są spójne z następującymi celami strategicznymi Strategii Wojewódzkiej:

- właściwie funkcjonująca rodzina,
- integrująca rola polityki społecznej,
- aktywni seniorzy,
- włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Zgodność z Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym Programu jest Ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia oraz do wzrostu spójności społecznej.

Cele Gminnej Strategii są zgodne z następującymi celami operacyjnymi Krajowego Programu:

- wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży – przez usługi do aktywności,
- aktywna osoba i zintegrowana rodzina – odpowiedzialne lokalne środowisko,
- nasi seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni,
- zapobieganie niepewności mieszkaniowej.

Zgodność z Rządowym Programem na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020.

Cele niniejszej Strategii pokrywają się z celem głównym Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych: Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020.

Niniejsza Strategia jest zgodna z priorytetami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Kraju, w tym z celami:

- rozwój kapitału ludzkiego (w tym: zwiększenie aktywności zawodowej),
- integracja społeczna (w tym: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych).

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej.

W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Przyjmuje się, że proces wdrożenia Strategii będzie obejmował takie działania, jak:

- różnorodne formy zachęcania obywateli do zwiększania swojej aktywności na forum publicznym,

- rozwijanie i promocja indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy,
- stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego, ułatwienie działalności organizacji obywatelskich.

Działania Gminnej Strategii są zgodne z powyższymi kierunkami działań.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipusz wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, takie jak:

- wzrost zatrudnienia,
- wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zgodność z Programem Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Gminna Strategia wpisuje się w dwa z pięciu celów rozwojowych Programu:

- podniesienie poziomu wykształcenia zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę,
- wspieranie włączenia społecznego zwłaszcza przez ograniczenie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli

4. USTAWY Z OBSZARU POLITYKI SPOŁECZNEJ

4.1. USTAWA Z DNIA 12 MARCA 2004 ROKU O POMOCY SPOŁECZNEJ

Ustawa o pomocy społecznej określa dla gmin szereg zadań, w tym zadania własne o charakterze obowiązkowym, zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego, opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

4.2. USTAWA Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 1982 ROKU O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także

działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego corocznie przez radę miejską.

4.3. USTAWA Z DNIA 29 LIPCA 2005 ROKU O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

4.4. USTAWA Z DNIA 29 LIPCA 2005 ROKU O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa następujące zadania własne dla gmin:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

4.5. USTAWA Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 ROKU O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa tryb, zasady i formy zlecenia przez organy administracji publicznej organizacjom pozarządowym zadań publicznych.

Ustawa określa sferę zadań publicznych, które mogą być zlecane do realizacji organizacjom, a mieszczą się w niej, między innymi zadania w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności charytatywnej,
- ochrony i promocji zdrowia,

- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

4.6. USTAWA Z DNIA 19 SIERPNI 1994 ROKU O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego, jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w porozumieniu z podmiotami leczniczymi, udzielającymi świadczenia zdrowotne w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej, organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Oparcie społeczne polega w szczególności na podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia, organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji, udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

4.7. USTAWA Z DNIA 9 CZERWCA 2011 ROKU O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Obowiązki gminy w zakresie wspierania rodziny oraz funkcjonowania systemu pieczy zastępczej określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i zalicza do nich:

tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, a także prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,

współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych w wysokości odpowiednio 10%, 30%, 50% pełnych kosztów w pierwszym, drugim oraz trzecim i kolejnych latach pobytu dzieci w pieczy zastępczej,

prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

4.8. USTAWA Z DNIA 28 LISTOPADA 2003 ROKU O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczenia rodzinne są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej realizowanymi przez gminę.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego (z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania),

- świadczenia opiekuńcze (zasilek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne),
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a przedmiotowej ustawy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

4.9. USTAWA Z DNIA 7 WRZEŚNIA 2007 ROKU O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej, na które gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa.

4.10. USTAWA Z DNIA 4 LISTOPADA 2016 ROKU O WSPARCIU KOBIEC W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”

Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” obejmuje swoimi działaniami pełną pomoc w celu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie ich rodzin. Dodatkowo przewiduje również pomoc dla kobiet w okresie ciąży (w tym powikłanej),

porodu i położu oraz rozwój wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi. Program zapewnia podniesienie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększenie efektywności i dostępności do rehabilitacji dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałych w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu. W programie przewidziane jest również wsparcie dla rodzin w opiece nad osobą niepełnosprawną.

Zadania gminy wynikające z ustawy:

- informacja, poradnictwo prawne dla kobiet w ciąży,
- usługi opiekuńcze w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę oraz kobiety w ciąży,
- wypłata świadczenia 4 000 zł za urodzenie niepełnosprawnego dziecka,
- wsparcie dla organizowania miejsc w żłobkach i przedszkolach dla niepełnosprawnych dzieci,
- opieka wytchnieniowa oraz wsparcie dla rodzin osób niepełnosprawnych,
- asystent rodziny.

4.11. USTAWA Z DNIA 11 LUTEGO 2016 ROKU O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwana „Programem Rodzina 500+”, zakłada wprowadzenie nowego świadczenia, którego celem jest wsparcie finansowe rodziców w zaspakajaniu potrzeb życiowych w wychowywaniu dzieci. Świadczenie dedykowane jest rodzinom wychowującym dzieci do 18 roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko. Nadto świadczenie wychowawcze zostało wyłączone z katalogu dochodów warunkujących prawo do świadczeń o charakterze społecznym, co oznacza, że świadczenie wychowawcze nie będzie miało wpływu na prawo do świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, czy dodatków mieszkaniowych.

Świadczenie wychowawcze jest świadczeniem okresowym przyznawanym – po spełnieniu warunków ustawowych – w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko na okres od dnia 1 października do 30 września roku następnego. Projekt ustawy przewiduje, że od kwoty tej nie będą potrącane żadne składki, jest to kwota jaką otrzyma uprawniony do świadczenia.

Zadania gminy wynikające z ustawy:

- ustalenie prawa do przyznawania świadczeń,
- ewentualne żądanie zwrotu niesłusznie pobranych świadczeń,
- wypłata świadczenia.

5. DIAGNOZA

Diagnoza została przygotowana z wykorzystaniem następujących źródeł informacji:

- dane statystyczne pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: „BDL GUS”) dostępnych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/BDP/start>,
- informacje zbiorcze ze sprawozdań, zestawień, podsumowań,
- wnioski i rekomendacje przedstawicieli instytucji samorządowych oraz organizacji działających na terenie Gminy.

5.1 PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Lipusz to gmina wiejska w województwie pomorskim, w powiecie kościerskim. W skład Gminy wchodzi 8 sołectw z następującą liczbą ludności na podstawie stanu ludności zgodnego z rejestrem wyborców na dzień 31 grudnia 2017 roku:

- Bałachy – 248 osób, 6,7% mieszkańców Gminy;
- Gostomko – 130 osób, 3,5% mieszkańców Gminy;
- Lipuska Huta – 153 osoby, 4,1% mieszkańców Gminy;
- Lipusz – 2 697 osób, 72,5% mieszkańców Gminy;
- Płocice – 73 osoby, 2,0% mieszkańców Gminy;
- Szklana Huta – 158 osób, 4,2% mieszkańców Gminy;
- Śluza – 41 osób, 1,1 % mieszkańców Gminy;
- Tuszkowy – 218 osób, 5,9% mieszkańców Gminy.

Siedziba gminy to Lipusz. Gmina zajmuje 109,2 km², w tym 23% stanowią użytki rolne, a 66% użytki leśne. Gęstość zaludnienia wynosi 34 osoby na 1 km² (powiat kościerski 62, województwo pomorskie 127).

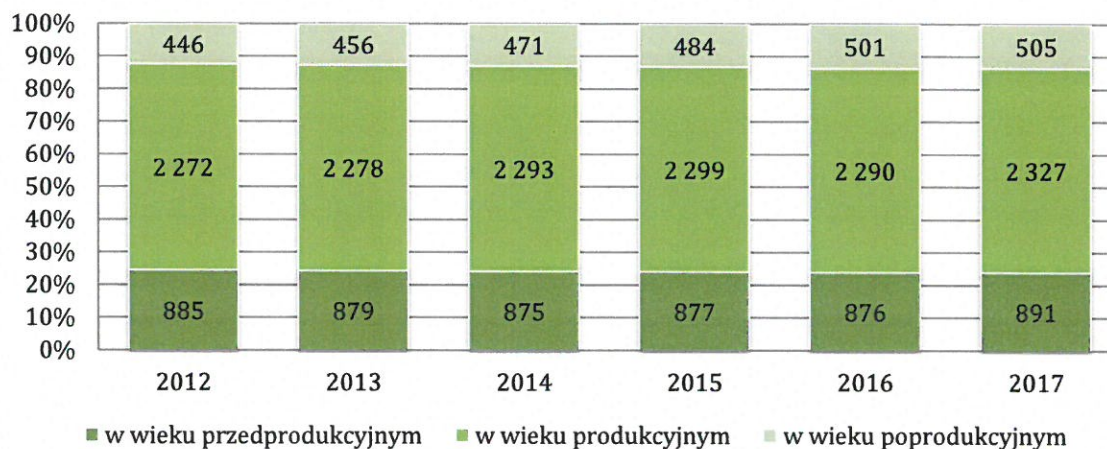
5.2 STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI

Opis struktury demograficznej mieszkańców Gminy z uwzględnieniem wieku, płci, ruchu ludności jest podstawą określania i szacowania potrzeb mieszkańców, a co za tym idzie kierunków interwencji. Przedstawione dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zgodnie z danymi GUS liczba ludności Gminy Lipusz na przestrzeni lat zasadniczo nie zmienia się, co świadczy o wysoko ustabilizowanej sytuacji. W 2017 roku w Gminie mieszkały 3 723 osoby tj. o 120 więcej niż w 2012 roku. W tym 891 osób było w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) tj. o 6 osób więcej. W wieku produkcyjnym (18-60/65) było 2 327 osób tj. o 55 więcej i 505 osób w wieku poprodukcyjnym tj. o 59 więcej.

Wykres nr 1.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipusz w latach 2012 – 2017 (Źródło: BDL GUS)

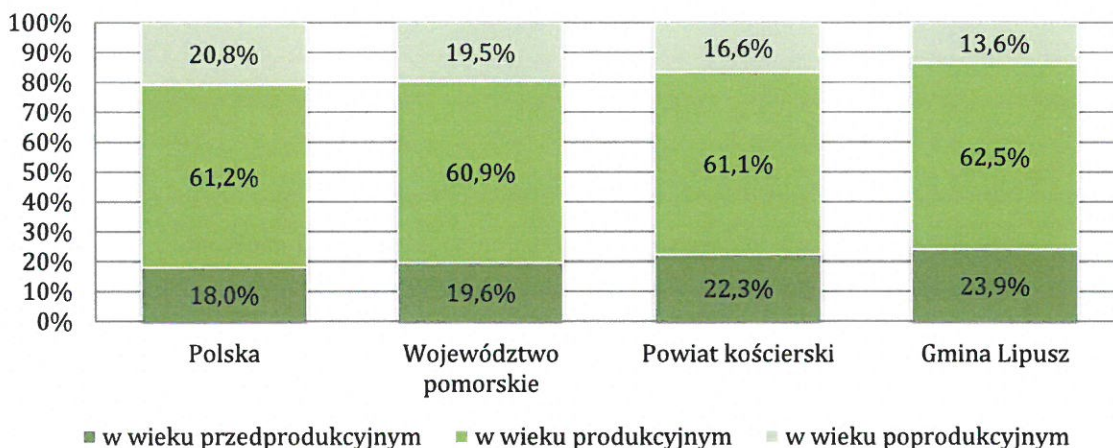
Gmina Lipusz ma relatywnie młodszą strukturę w społeczności patrząc na wyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym tj. w wieku pozwalającym zazwyczaj na pełne uczestniczenie w życiu społecznym, a także aktywność zawodową – Gmina Lipusz 62,5%, powiat kościerski 61,1%, województwo pomorskie 60,9% i Polska 61,2%.

Zauważalne są jednakże nieznaczne zmiany w strukturze ludności Gminy Lipusz na mniej korzystną. W latach 2012 – 2017 procent osób w wieku przedprodukcyjnym spadł o 0,7%, z 24,6% do 23,9%, a procent osób w wieku produkcyjnym spadł o 0,6% z 63,1% do 62,5%. Jednocześnie o 1,2% wzrósł odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (z 12,4% do 13,6%).

Wykres nr 2.

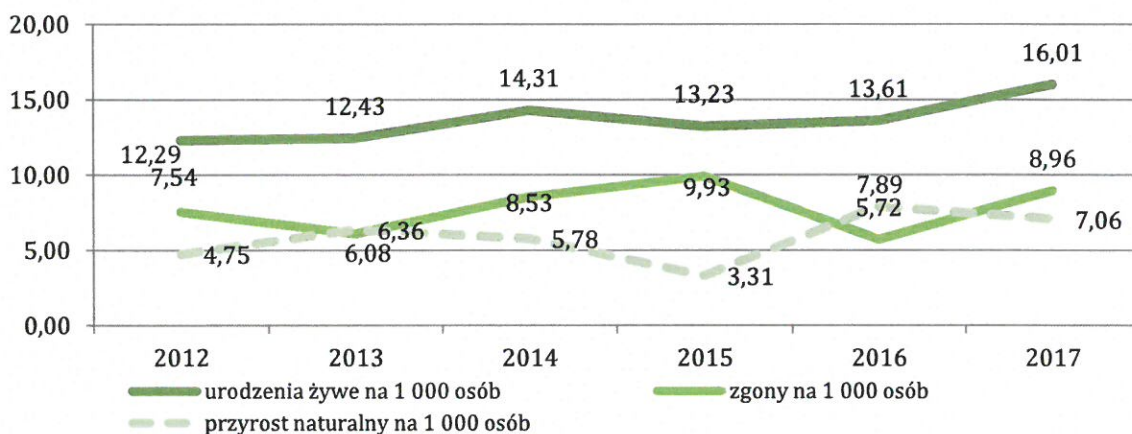
Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipusz w porównaniu do kraju, województwa i powiatu w 2017 roku (Źródło: BDL GUS)

W opisie stanu i struktury ludności Gminy ważne miejsce ma ruch naturalny ludności. Przyrost naturalny, który jest różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów ogółem w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, wskazuje, iż w Gminie na przestrzeni ostatnich pięciu lat był on dodatni. Jest to bardzo wysoki wynik w Gminie Lipusz (7,06) mając na uwadze ujemny przyrost naturalny w kraju (-0,02) oraz dodatni przyrost w województwie (2,51) i powiecie (5,02).

Wykres nr 3.

Urodzenia żywe, zgony, przyrost naturalny na 1 000 osób wśród mieszkańców Gminy Lipusz w latach 2012 - 2017 (Źródło: BDL GUS)

Analizując saldo migracji opisujące przemieszczanie się ludności ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) i przekroczeniem jednostki terytorialnej widać wyraźnie, że nie ma ona wpływu na liczbę ludności Gminy. W 2017 roku saldo migracji wewnętrznych (różnica pomiędzy migracjami wewnętrznymi na pobyt stały - napływ

a migracjami wewnętrznymi na pobyt stały – odpływ) wyniosło 5 osób, a saldo migracji zagranicznych (różnica pomiędzy migracjami zagranicznymi na pobyt stały – imigracja a migracjami zagranicznymi na pobyt stały – emigracja) wyniosło 0 osób.

Wnioski:

- korzystna struktura ludności pod względem wieku w porównaniu do powiatu, województwa i kraju
- wzrostowa tendencja przyrostu naturalnego
- bardzo niskie saldo migracji

5.3 OBSZAR I RODZINA

Rodzina jest podstawową grupą społeczną, składającą się z rodziców, dzieci i krewnych. Więź małżeńska łączy rodziców a więź rodzicielska łączy rodziców z dziećmi. Jako więź formalna wytycza obowiązki względem dzieci i rodziców. Rodzina ma zasadnicze znaczenie w socjalizacji i wychowaniu dzieci, również w późniejszych fazach życia. Pozytywne i szczęśliwe środowisko rodzinne wpływa na wyższe zadowolenie z życia, co jest kluczowe w tym obszarze. Dostępne dane nie pozwalają na podanie liczby rodzin na terenie Gminy Lipusz.

Szacunek liczby gospodarstw domowych i rodzin zamieszkujących daną gminę nie jest dostępne, ponieważ dane przygotowywane są na poziomie powiatu podczas Narodowego Spisu Powszechnego. Zgodnie z informacją Głównego Urzędu Statystycznego *spisy powszechne są istotnymi momentami w życiu narodu, kiedy państwo pyta swoich obywateli „ilu nas jest”, „kim jesteśmy”, „jak żyjemy” oraz o inne istotniejsze informacje związane z funkcjonowaniem społeczeństwa.*¹ W powiecie kościerskim podczas ostatniego Spisu w 2011 roku zanotowano 21 107 gospodarstw domowych. Znamienne jest, iż w porównaniu do województwa pomorskiego i Polski w powiecie kościerskim odsetek jedno- i dwuosobowych gospodarstw jest niższy (powiat 37,5%, województwo 49,6%, kraj 49,7%), natomiast odsetek gospodarstw z pięcioma i więcej osobami jest znacznie wyższy (powiat 22,8%, województwo 13,1%, kraj 13,9%), co może wskazywać na dalsze utrzymanie tradycyjnej struktury i istnienie rodzin

---

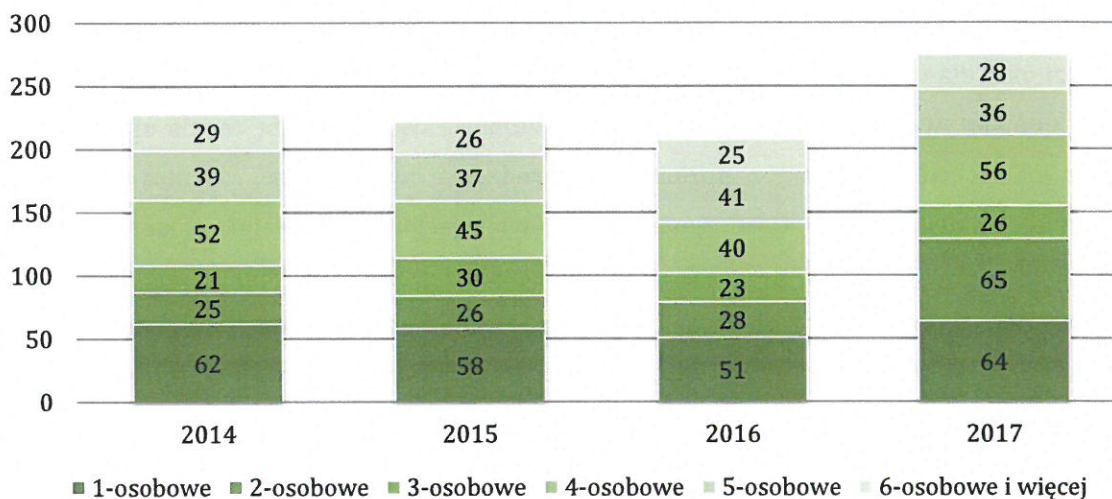
¹ Stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2011/

wielopokoleniowych. Wśród rodzin 78,9% to małżeństwa, podczas gdy procent ten jest niższy o 5,6% w województwie, 4,6% w Polsce.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej zmagają się z różnorodnymi problemami, jakimi są m.in. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, bezdomność. W Gminie Lipusz w latach 2014-2017 znacznie wzrosła (o 20,2%) liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z 228 do 274, na co miało wpływ udzielenie pomocy tylko w 2017 roku z powodu klęski żywiołowej (60 rodzin) oraz zdarzenia losowego (28 rodzin). Największy wzrost zaobserwowano w rodzinach dwuosobowych (z 25 do 65). Nieznaczny spadek odnotowano w rodzinach 5 i więcej osobowych z 68 do 64 (o 5,9%). Łącznie z systemu w 2017 roku korzystało 130 rodzin z dziećmi, które stanowiły 47,4% wśród wszystkich rodzin. Dla porównania w 2014 roku było to 126 rodzin, 55,3% wśród wszystkich rodzin objętych wsparciem.

Wykres nr 4.

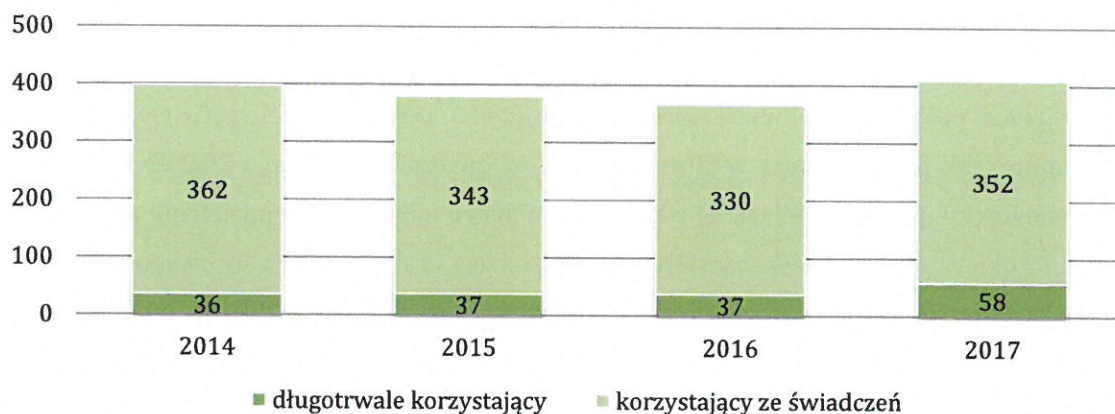
Typologia rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 – 2017 (sprawozdanie MPiPS-03, MRPiPS-03)

Wśród osób, którym przyznano świadczenie regularnie wzrasta odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, z 9% w 2014 roku do 14,1% w 2017 roku. Koreluje to ze wzrastającą liczbą rodzin korzystających z tytułu niepełnosprawności tj. niższych możliwości wyjścia z systemu pomocy społecznej.

Wykres nr 5.

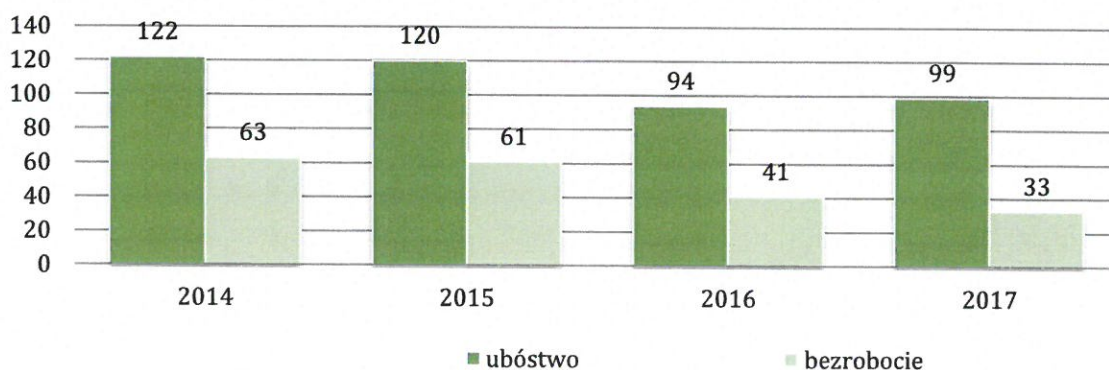
Liczba osób, którym przyznano świadczenie, w tym długotrwale korzystający w latach 2014 - 2017 (OZPS)

Dominującym problemem rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Lipusz jest ubóstwo tj. sytuacja osoby/rodziny, w której dochód nie przekracza 701 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 528 zł dla osoby w rodzinie. W 2014 problem dotyczył ponad połowy rodzin objętych pomocą społeczną (53,5%, 122 rodziny), natomiast w 2017 z problemem ubóstwa borykało się 99 rodzin (36,1% ogółu). Tendencja spadkowa wynikała z obowiązywania poprzedniego kryterium dochodowego od 1 października 2015 roku do 30 września 2018 roku na poziomie dla osoby samotnie gospodarującej 634 zł, dla osoby w rodzinie 514 zł. Trzyletni okres obowiązywania kryterium miał wpływ na zmniejszającą się liczbę rodzin uprawnionych, mając na uwadze wzrastający poziom wynagrodzenia minimalnego. Granica ustawowa wskazuje na grupę osób, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej. Nie badano na poziomie gminy granicy ubóstwa na poziomie minimum egzystencji (ubóstwo skrajne). Konsumpcja poniżej tego poziomu utrudnia przeżycie i stanowi zagrożenie dla biologicznego rozwoju człowieka.

Wykres nr 6.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, bezrobocia w latach 2014 - 2017 (OZPS)

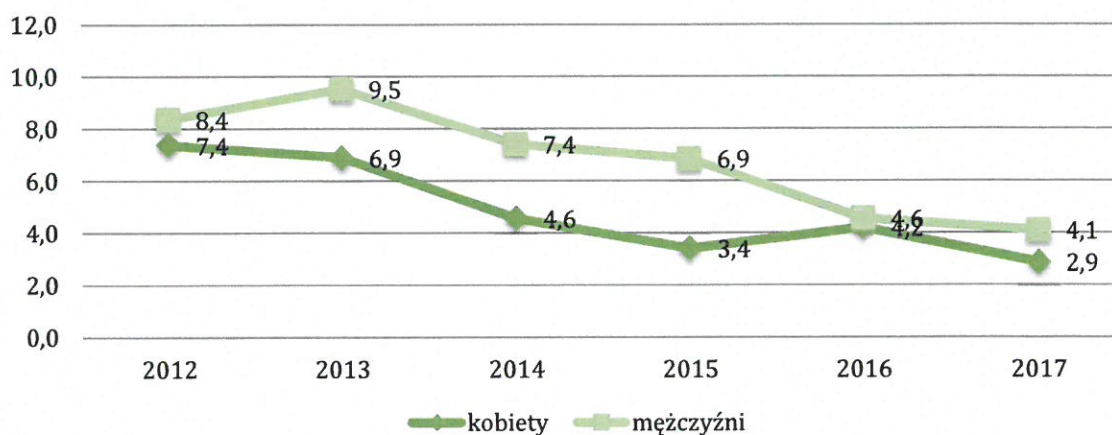
Jednym z problemów rodziny może być bezrobocie, czyli brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i poszukujących jej, co ma wpływ nie tylko na samą osobę bezrobotną, ale także na jej otoczenie – ograniczone jest uczestnictwo w życiu społecznym, pogarsza się standard życia, rośnie dyskomfort psychiczny. Rejestrowane dane obejmują osoby zarejestrowane w Urzędzie Pracy. Dane nie pokazują liczby osób nieaktywnych zawodowo ogółem.

Stopa bezrobocia jest daną dostępną od poziomu powiatu – na koniec 2017 roku wynosiła ona 6,9%, a spadła o 8,7% w ciągu ostatnich pięciu lat. Wartość stopy bezrobocia wskazuje na bardzo dobrą sytuację powiatu, ponieważ w województwie na 31 grudnia 2017 roku wyniosła 5,5%, w kraju 6,6%.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem jest praktycznie taki sam w Gminie (3,4%), jak i w województwie (3,5%) i korzystniejszy niż w powiecie (4,2%) i Polsce (4,6%). Więcej kobiet w wieku produkcyjnym jest zarejestrowanych (4,1%) niż mężczyzn (2,9%).

Wykres nr 7.

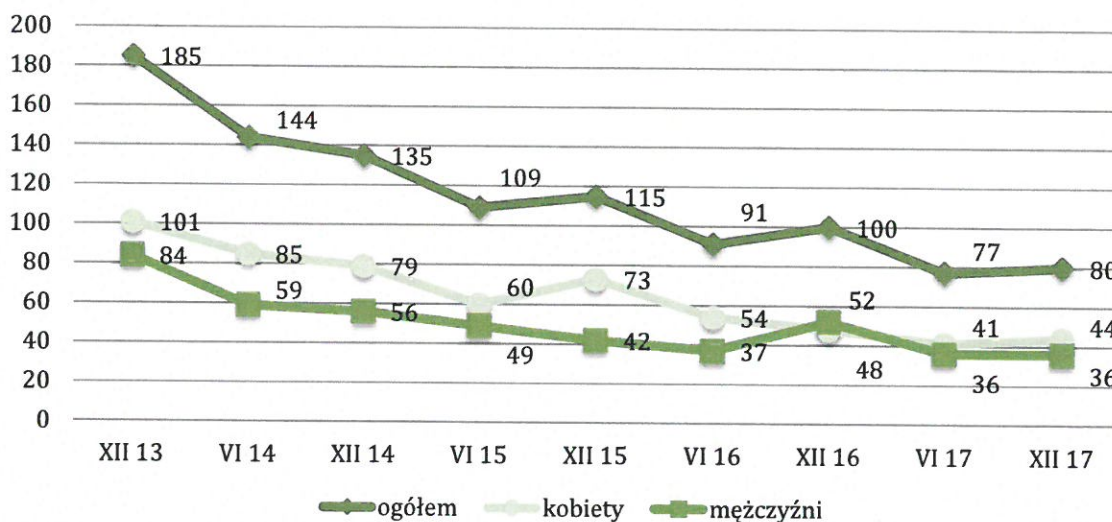
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w Gminie Lipusz w latach 2012 – 2017 (BDL GUS)

Pod względem zmiany liczby osób bezrobotnych widać wyraźną tendencję spadkową. Rytm spadku pokazuje nieznacznie wyższe wyniki w grudniu i odpowiednio spadek w czerwcu w każdym roku. Wiąże się to z podejmowaniem pracy sezonowej w miesiącach letnich. Odsetek kobiet wśród bezrobotnych na ostatni dzień grudnia 2017 roku wyniósł 55,0% i był niższy niż w powiecie kościerskim (60,3%).

Wykres nr 8.

Liczba osób bezrobotnych ogółem w podziale na płeć z Gminy Lipusz zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2013 – 2017 (informacja PUP w Kościerzynie)

Spadek liczby osób bezrobotnych odzwierciedla się także w spadku liczby osób i liczby świadczeń w zakresie zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia (z 16 osób/ 63 świadczeń w 2014 do 6 osób/30 świadczeń w 2017 roku). Istotnym problemem społecznym jest długotrwałe bezrobocie. Podwyższa to znacznie stopień zagrożenia marginalizacją społeczną.

Problemem w rodzinach objętych pomocą społeczną jest bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, która ma wpływ na funkcjonowanie rodziny i może nieść za sobą poważne konsekwencje w zakresie sprawowania opieki. Wynika on z braku umiejętności rodziców do tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, co może wynikać z braku posiadania właściwych wzorców. Taka rodzina nie zaspokaja potrzeb materialnych, duchowych, psychicznych, nie zapewnia warunków do realizacji podstawowego obowiązku szkolnego. Skutkiem mogą być trudności dzieci w nauce, brak samoakceptacji i motywacji do samorozwoju, trudności wychowawcze. Jak wskazują dane liczba takich rodzin w latach 2014-2017 spadła z 45 do 0. Dużą grupą były rodziny objęte z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa (tj. 35 rodzin), wśród których w 2017 roku wszystkie rodziny były wielodzietne.

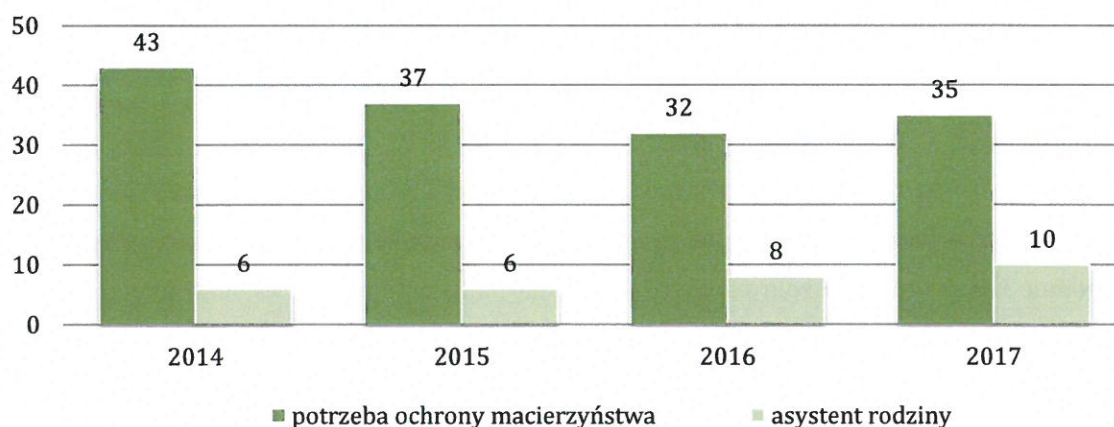
W zakresie wsparcia realizowany jest Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz na lata 2017 – 2019. Od 2012 roku ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzono asystenta rodziny, którego działania nakierowane są na podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem. Zasadą jest wysiłek

zarówno ze strony członków rodziny, jak i pracowników instytucji pomocy społecznej tj. pracownika socjalnego, asystenta rodziny, zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. Wsparcie nie oznacza zastępowania rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Liczba rodzin, z którymi pracował asystent systematycznie wzrastała, w 2017 roku to 10 rodzin (zgodnie z ustawą jeden asystent może pracować w jednym czasie z maksymalnie 15 rodzinami, ale liczba ta uzależniona jest od stopnia trudności wykonywanych zadań).

Wykres nr 9.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa i liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Lipusz w latach 2014 - 2017 (OZPS)

Nie jest realizowane poradnictwo specjalistyczne. W Gminie nie jest również prowadzona placówka wsparcia dziennego prowadzona w trybie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podobną funkcję pełni świetlica opiekuńczo-wychowawcza, której działaniami objętych jest 16 uczniów w godzinach wczesno popołudniowych.

Korzystający z pomocy społecznej są zobowiązani do współpracy na rzecz rozwiązywania swojej trudnej sytuacji życiowej. Narzędziem w tym zakresie jest kontrakt socjalny, który jest pisemną umową zawartą pomiędzy osobą/rodziną ubiegającą się o pomoc a pracownikiem socjalnym, określającą uprawnienia i zobowiązania stron zmierzające do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej danej osoby lub rodziny. Na uwagę zasługuje fakt, iż jest on stosowany coraz częściej: od 0 w 2014 do 11 zawartych kontraktów/44 osoby objęte kontraktem w 2017 roku (2015 - 5/11 osób, 2016 - 8/35 osób).

Dożywianie dla dzieci, które wyrażą chęć zjedzenia posiłku w szkole odbywa się na podstawie złożonego do Ośrodka Pomocy Społecznej wniosku o przyznanie pomocy w formie dożywiania dziecka/dzieci w szkole zgodnie z kryterium dochodowym podwyższonym Uchwałą Rady Gminy Lipusz do 150% wynoszącym 792 zł na osobę w rodzinie. Zgodnie z uchwałą w powiązaniu do przyjętego przez Radę Ministrów programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w Gminie Lipusz przyjęto wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Problem przemocy w rodzinie to obszar działania w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Określa ona zadania i obowiązki podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy, w tym ośrodków pomocy społecznej. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest trudne do diagnozowania ze względu na swój charakter, a jej konsekwencje są długotrwałe i pozostawiają trwały ślad w psychice człowieka. Przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie, zasobach, możliwościach. W statystykach ujmowane są osoby doświadczające przemocy, stosujące przemoc oraz świadkowie przemocy, którzy zgłosili się po pomoc lub zostali zgłoszeni i zweryfikowani na podstawie rzeczywistych i udowodnionych zachowań. Działania podejmowane są w oparciu o przyjęty Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Lipusz na lata 2015 – 2020.

Na terenie Gminy nie działają ośrodki/punkty interwencji kryzysowej świadczące specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

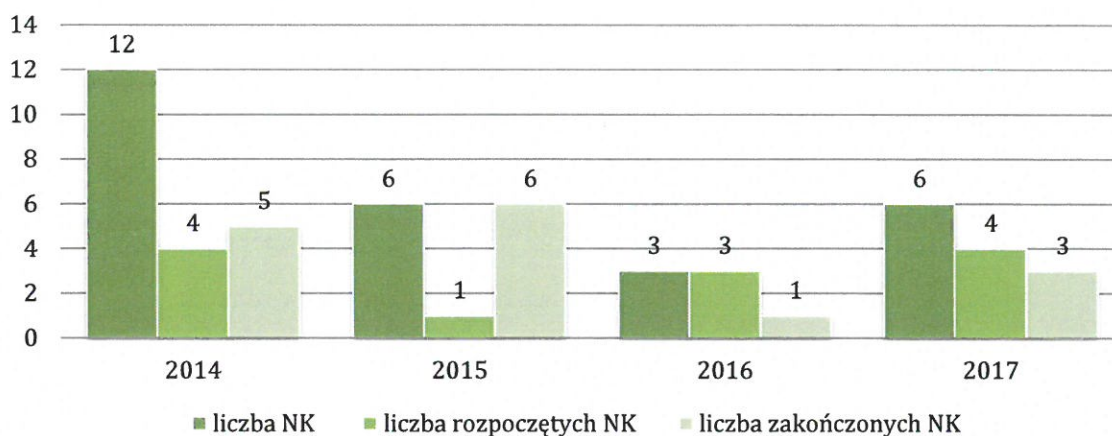
Powołany w Gminie Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Zadaniem grup roboczych jest m.in. opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. Pomocą grup objęte są wszystkie rodziny, w których założona jest Niebieska Karta. W 2017 roku objęto 14 osób, w tym 6 osób starszych, co pojawiło się po raz pierwszy i jest nowym zjawiskiem.

W przypadku podejrzenia, iż wobec osoby jest stosowana przemoc, wszczynana jest procedura Niebieska Karta. W latach 2014 – 2017 sporządzono 12 Niebieskich Kart, z czego 7 przez funkcjonariuszy Policji, 3 przez pracowników ochrony zdrowia oraz 2 przez pracowników pomocy społecznej.

Wykres nr 10.

Liczba procedur Niebieskie Karty w latach 2014 – 2017 (dane własne OPS)

Liczba prowadzonych NK w każdym roku ustabilizowała się i w 2017 roku wyniosła 6. Wszystkie zakończone procedury Niebieskie Karty wynikały z ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie.

W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia, dzieci z rodzin niewydolnych umieszczane są w pieczy zastępczej tj. placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej. Żadne dziecko nie przebywa w placówce, jedno dziecko przebywa w rodzinie zastępczej.

Elementem wspierającym rodziny wielodzietne jest Lipuska Karta Dużej Rodziny, której celem jest promocja modelu rodziny wielodzietnej, kształtowanie jej pozytywnego wizerunku oraz zwiększanie szans rozwoju dzieci i młodzieży z tych rodzin. Karta upoważnia do zniżek na bilety wstępu i zajęcia w Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Lipuszu, Kościerskim Domu Kultury – kino Remus, Kompleksie Basenowo – Rekreacyjnym w Bytowie, Kaszubskim Centrum Sportowo – Rekreacyjnym Aqua Centrum w Kościerzynie oraz sklepie DWS w Kościerzynie. W 2016 roku Kartę otrzymały 102 osoby (39 rodziców, 63 dzieci), natomiast w 2017 roku to 233 osoby.

Wnioski:

- spadek liczby rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej może być konsekwencją uzyskiwania dochodu zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci 500+ przez rodziny i jednoczesną rezygnacją ze wsparcia z pomocy społecznej

- wśród osób, którym przyznano świadczenie regularnie wzrasta odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej
- wartość stopy bezrobocia wskazuje na bardzo dobrą sytuację powiatu i gminy
- bezrobocie charakteryzujące się sezonowością możliwości zatrudnienia
- niepełny system wsparcia rodzin z problemami, wspieranie rodziny wymaga specjalistów, brak poradnictwa specjalistów do wsparcia rodzin w pomocy społecznej
- służby współpracują w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- pozytywny wpływ wprowadzenia Lipuskiej Karty Dużej Rodziny

5.4 OBSZAR II AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywne społeczności lokalne mają duże szanse na wysoką jakość życia, ponieważ znając zasoby i potrzeby własnej społeczności, włączają najbardziej odpowiednie narzędzia do podwyższania jakości życia jej mieszkańców. Mieszkańcy mają poczucie sprawstwa realizując działania. Świadome i rozwinięte społeczności podejmują aktywność na rzecz własnej społeczności samodzielnie, nie czekając na decyzje i działania samorządu. Zachęcanie do działania na rzecz własnej społeczności jest trudnym wyzwaniem. Aktywność obywatelska i społeczna mieszkańców może być realizowana poprzez działalność na rzecz własnej społeczności lokalnej realizowanej indywidualnie lub w ramach działania w organizacjach społecznych.

Wskaźnik statystyczny liczby fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych na 10 tysięcy ludności wskazuje na lepszą sytuację w zakresie wielkości sektora pozarządowego w Gminie Lipusz (35 podmiotów) niż w powiecie kościerskim (33 podmioty), ale gorszą w porównaniu do województwa pomorskiego i Polski (38 podmiotów). Jednakże wzrost liczby podmiotów jest bardziej dynamiczny w Gminie, w której w latach 2015 – 2017 liczba podmiotów wzrosła o 8, podczas gdy w pozostałych, wspomnianych wyżej jednostkach terytorialnych zanotowano wzrost o zaledwie 3.

Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi jest jednym z widocznych wskaźników poziomu samoorganizacji mieszkańców. Gmina Lipusz w każdym roku realizowała Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Celem Programu było budowanie partnerstwa między Gminą Lipusz i organizacjami pozarządowymi, służącego pełnej

realizacji zadań publicznych. Liczba obszarów wskazanych w Programie na 2017 rok zwiększyła się o jedno zadanie, a zawierały się w nich: kultura fizyczna, sport i rekreacja, podejmowanie działań na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych i starszych Gminy Lipusz, umacnianie kultury regionalnej, wspieranie przedsięwzięć i projektów, na które organizacje pozarządowe pozyskują środki finansowe z innych źródeł poprzez pokrycie wkładu finansowego, udzielanie pożyczek, pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób w ramach programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Formy współpracy określają różne możliwości współpracy samorządu z organizacjami tj. bezpłatne udostępnianie lokalu, obiektów, urządzeń czy zapraszania organizacji do wspólnej realizacji projektów, w tym ze środków europejskich. W latach 2014 – 2016 w sprawozdawczości wykazana jest współpraca finansowa, czyli udzielone dotacje. Z dotacji korzystały 2 organizacje – Lipuskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja” w Lipuszu oraz Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Lipusz, w 2016 dodatkowo Uczniowski Klub Sportowy Lipusz. W 2014 roku kwota dotacji była wyższa, gdyż Gmina dofinansowała wkład własny Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Lipusz, które realizowało projekt pn. „Urządzanie siłowni zewnętrznej oraz boiska do siatkówki plażowej w Lipuszu”. Realizowane zadania polegają na organizacji wyjazdów dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz organizacji transportu żywności. Ponadto środki finansowe przekazywane są 3 klubom sportowym, które realizują zadania na podstawie ustawy o sporcie i uchwały Rady Gminy.

Ponadto Gmina wspiera organizacje poprzez udostępnianie bezpłatnie pomieszczeń niezbędnych na realizację zadań statutowych.

Tabela nr 1.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi na podstawie Programu w latach 2014 – 2017 (sprawozdania)

współpraca z organizacjami pozarządowymi	2014	2015	2016	2017
wartość przekazanej dotacji	15 690	9 500	9 480	10 000
w tym w trybie art. 19a	0	0	2 000	0
liczba organizacji korzystających z dotacji	2	2	3	2

Powyższe dane wskazują, iż jest dużo możliwości wzmocnienia sektora pozarządowego w Gminie poprzez przekazanie do realizacji odpowiedzialnych zadań, z których mieszkańcy

mogą korzystać a jednocześnie zaangażować się jako wolontariusze. Z drugiej strony, zwiększenie środków na zadania może zachęcić więcej podmiotów do wnioskowania o dotację, tym samym wzięcia odpowiedzialności za zadania Gminy. Na terenie Gminy Lipusz organizacjom nie zlecono zadań związanych z prowadzeniem placówek.

Środowisko organizacji potrzebuje lidera – w Gminie Lipusz nie powołano Rady Organizacji Pozarządowych, która jest ciałem doradczym i inicjującym działania na rzecz organizacji, w tym wypracowywania zakresu współpracy, a zarazem przygotowania organizacji, jako przyszłych realizatorów zadań, do procedury otwartego konkursu ofert.

Wnioski:

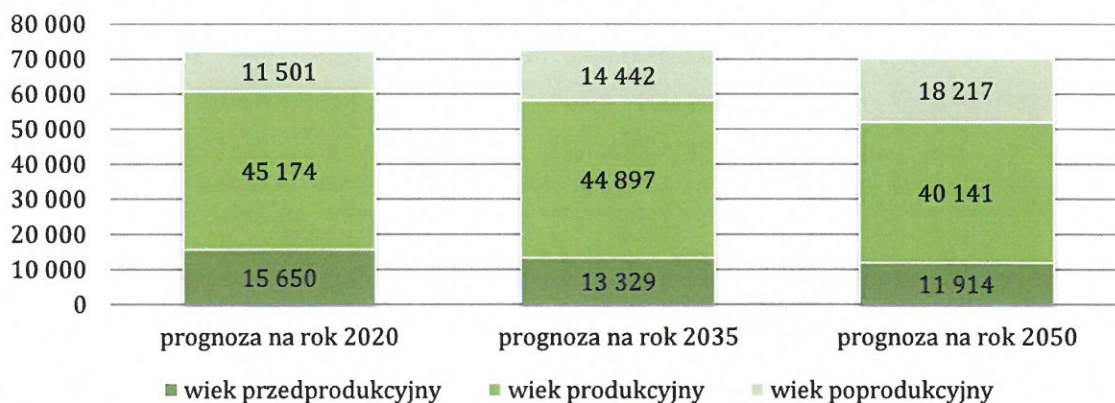
- stosunkowo więcej organizacji pozarządowych w Gminie niż średnia liczba podmiotów w powiecie kościerskim
- niepełne wykorzystanie obszarów współpracy zapisanych w Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi np. kultura
- brak większych zadań przekazywanych organizacjom pozarządowym
- stała wartość przekazywanych dotacji nie zachęca organizacji do podejmowania odpowiedzialności za zadania publiczne
- włączanie mieszkańców w różnorodne działania wolontarystyczne jest ograniczone

5.5 OBSZAR III SENIORZY

Liczba seniorów w Gminie Lipusz w latach 2012 – 2017 wzrosła z 446 do 505 osób tj. o 13,2%. Pomimo tak dużego wzrostu, starzenie społeczeństwa nie jest bardzo zaawansowane w Lipuszu. W ostatnim roku 13,6% ludności stanowili seniorzy (powiat: 16,6%; województwo: 19,5%, Polska: 20,8%).

Wykres nr 11.

Prognoza liczby mieszkańców powiatu kościerskiego w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe (Źródło: BDL GUS)

Prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego dostępne są do poziomu powiatu. Poniżej przedstawiono prognozowany stan ludności na lata: 2020, 2035, 2050. Dane wskazują, iż struktura ludności będzie się zmieniać na bardziej niekorzystną. Prognozowany jest spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym w wieku 0-17 lat (z 21,6 do 17%) oraz produkcyjnym 18-59/64 lata (z 62,5 do 57,1%) wraz z jednoczesnym wzrostem odsetka osób starszych (z 15,9 do 25,9%). Sytuacja Gminy Lipusz może być podobna.

Wskaźniki obciążenia demograficznego pokazują liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym (łącznie w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym. Jego wzrost pokazuje, jak wiele osób potencjalnie potrzebujących wsparcia przypada na 100 osób mających największe możliwości jako grupa w wieku produkcyjnym. W Gminie Lipusz liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym rośnie, jednak trzeba podkreślić, że w porównaniu do powiatu, województwa i kraju jest znacznie niższa – około trzecia część wzrostu. Liczba osób starszych w Gminie Lipusz to 21,7 osoby na 100 osób w wieku produkcyjnym – wzrost o 2,1 osoby w latach 2012 – 2017, podczas gdy w tych samych latach zanotowano wzrost w powiecie kościerskim o 4,9 osoby, w kraju o 6,1 osoby.

Tabela nr 2.

Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Lipusz w latach 2012 – 2017 (BDL GUS)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,6	58,6	58,7	59,2	60,1	60,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	50,4	51,9	53,8	55,2	57,2	56,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	19,6	20,0	20,5	21,1	21,9	21,7

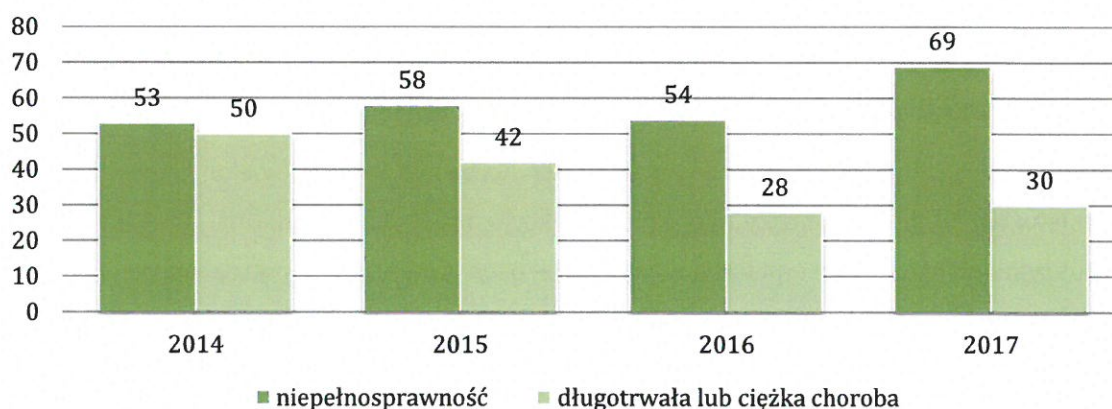

Proces starzenia się społeczeństwa charakteryzuje się także feminizacją, czyli wyższą liczbą kobiet niż mężczyzn wśród populacji osób starszych. W 2020 Główny Urząd Statystyczny prognozuje, iż w wieku poprodukcyjnym będzie przypadać 1,97 kobiety na jednego mężczyznę. Ponadto, obserwowana jest singularyzacja tj. częstsze pojawianie się gospodarstw jednoosobowych, w których mieszkają osoby starsze. W konsekwencji konieczne jest zapewnienie jak najdłuższego samodzielnego życia w miejscu zamieszkania osobom samodzielnie gospodarującym.

Łącznie z systemu pomocy społecznej w 2017 roku korzystało 69 rodzin emerytów i rencistów, co stanowiło 25,2% wśród wszystkich rodzin. Dla porównania w 2014 roku było to 37 rodzin, 16,2% wśród wszystkich. Osoby starsze często dotknięte są problemem niepełnosprawności lub/i długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Wykres nr 12.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2014 - 2017 (OZPS)

Za osoby z niepełnosprawnością uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe znaczące ograniczenia możliwości wykonywania czynności życiowych tj. samoobsługi, przemieszczania się, czynności manualnych, orientacji w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związanych z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego. W systemie pomocy społecznej widoczny jest wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy w powodu niepełnosprawności o 30,2%, z 53 do 69 rodzin, i jednocześnie spadek liczby rodzin korzystających z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby o 40% z 50 do 30 rodzin.

Wraz ze wzrostem liczby rodzin z problemem niepełnosprawności rośnie także liczba osób i liczba świadczeń udzielanych zasiłków okresowych z tytułu niepełnosprawności (z 4 osób/13 świadczeń w 2014 do 8 osób/49 świadczeń w 2017 roku).

Podtrzymywanie aktywności dostosowanej do stanu zdrowia przyczynia się do większego zadowolenia i dłuższej obecności w życiu społecznym. Dla osób w pełni sprawnych, w tym osób na przedpolu starości dostępność do domu kultury, zajęć edukacyjnych, sportowych może nieść pozytywne skutki. Dla osób o gorszym stanie zdrowia w Gminie nie ma możliwości zapewnienia opieki w ośrodku wsparcia dziennego.

W Gminie Lipusz zapewniany jest dostęp do usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania – w latach 2016 – 2017 rokrocznie korzystały 23 osoby. Spadająca liczba godzin zrealizowanych usług (2016 – 7 558; 2017 – 5 960) może świadczyć o słabszym dostępie dla mieszkańców. Od 2016 roku realizowane są także usługi specjalistyczne dla 2 osób z zaburzeniami psychicznymi.

W sytuacji braku możliwości zapewnienia wsparcia w miejscu zamieszkania ostatecznością jest pobyt w domu pomocy społecznej. Gmina zapewniała takie wsparcie jednej osobie. Liczba ta może się zwiększać ze względu na szybciej pogarszający się stan zdrowia osób starszych w Gminie.

Rosnąca liczba osób starszych oraz zmniejszająca się liczba osób mogących wspierać starszych jest wyzwaniem dla Gminy w związku z rosnącymi problemami zdrowotnymi, pojawiającą się niesamodzielnością i niepełnosprawnością. Brak danych nie pozwala na oszacowanie potrzeb w obszarze zapewnienia wsparcia osobom z demencją, co staje się poważnym problemem społecznym.

Wnioski:

- niekorzystne prognozy demograficzne
- brak zróżnicowanej oferty ze względu na możliwości i potrzeby osób starszych
- wzrastająca liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z systemu pomocy społecznej
- niezbędne jest dostosowywanie usług i infrastruktury gminnej do potrzeb starszych mieszkańców, którzy będą wymagać coraz większego wsparcia.

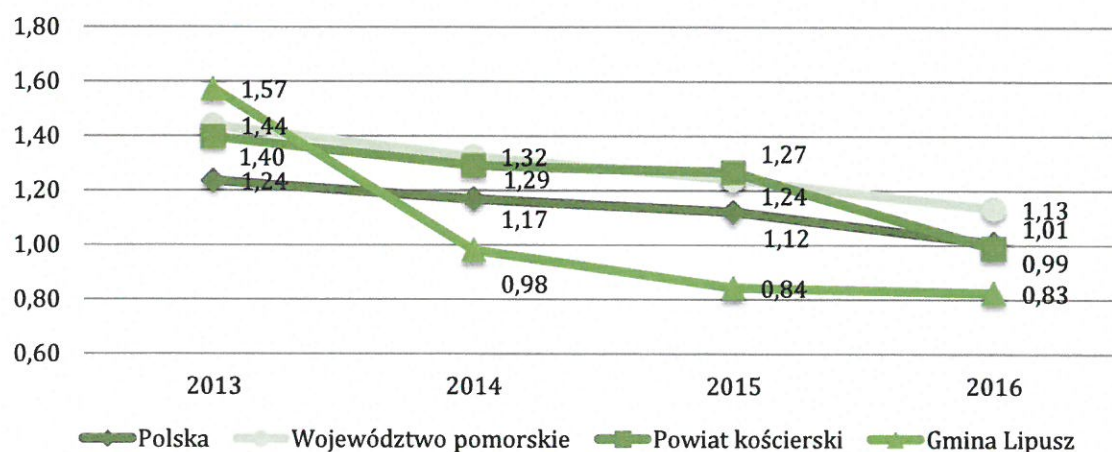
5.6 OBSZAR IV EDUKACJA

Na terenie Gminy Lipusz funkcjonuje Zespół Szkół w Lipuszu z przedszkolem, szkołą podstawową i gimnazjum.

W Gminie Lipusz funkcjonowało jedno przedszkole publiczne „Remusek” w Zespole Szkół i dwa niepubliczne – prywatne przedszkole Montessori (funkcjonowało do końca sierpnia 2018 roku) oraz Przedszkole Niepubliczne „Kaszubskie Skrzaty” (funkcjonuje od września 2017 roku). W Przedszkolu „Remusek” od roku szkolnego 2015/2016 systematycznie wzrastała liczba uczniów z 90 do 153 w roku szkolnym 2018/2019. Liczba dzieci dowożonych do przedszkola wahała się między 5 a 8 w każdym roku szkolnym w latach 2014 – 2017. W Gminie zanotowano pozytywną zmianę w latach 2013 – 2016 w wartości wskaźnika GUS liczby dzieci w wieku 3-5 lat na jedno miejsce w przedszkolu z 1,57 do 0,83 tj. -0,75. Wzrost jest widoczny na poziomie powiatu, województwa i kraju, jednak nie jest on tak dynamiczny jak w Gminie Lipusz (powiat - 0,41; województwo -0,3; kraj -0,23).

Wykres nr 13.

Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2013 – 2016 (GUS BDL)

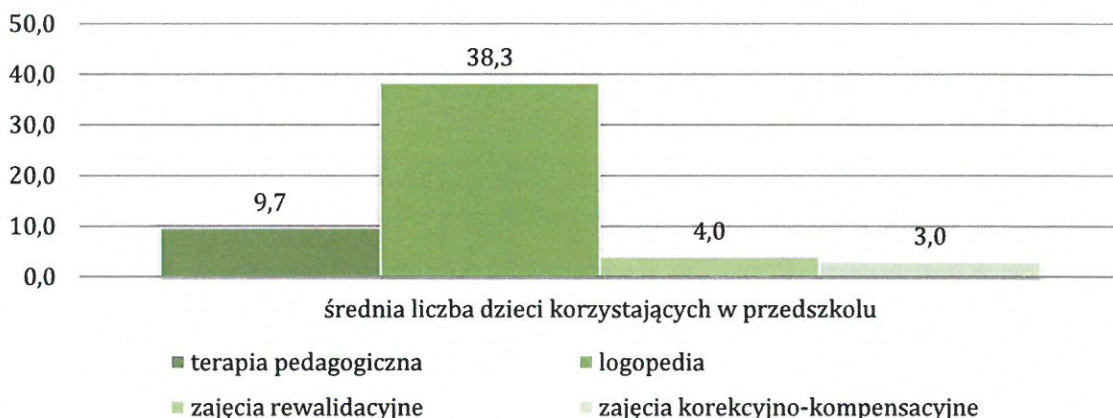

Zadaniem przedszkola jest zapewnienie opieki, bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego. Celem jest zaspokajanie potrzeb i rozwój indywidualnych możliwości i talentów oraz przygotowanie do podjęcia nauki w szkole. Dzieci mają zapewniony dostęp do zajęć specjalistycznych. Średnio w latach 2014 – 2017 najwięcej dzieci korzystało z zajęć logopedycznych. Na terapię pedagogiczną uczęszczało około 10 dzieci. Z zajęć rewalidacyjnych oraz korekcyjno-kompensacyjnych (przeznaczonych dla znacznie mniejszej grupy) korzystało odpowiednio mniej dzieci tj. 3 – 4 dzieci.

Wykres nr 14.

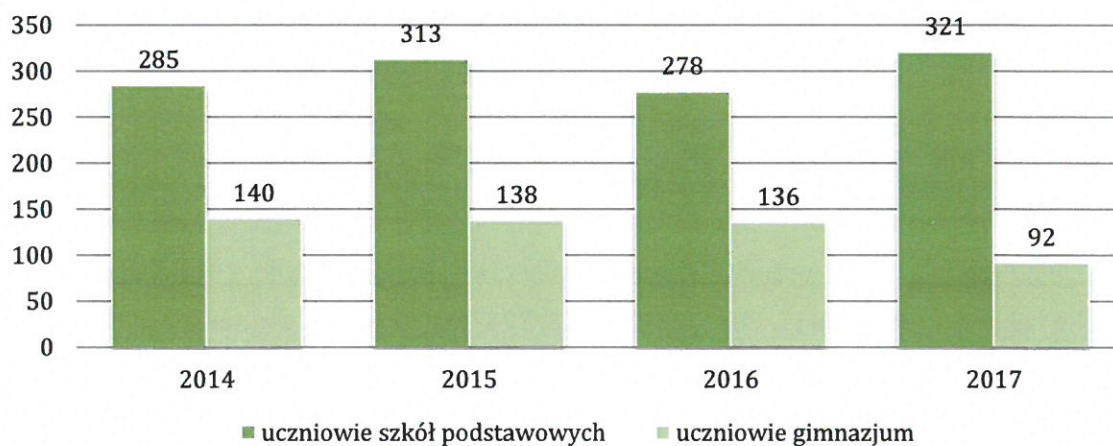
Średnia liczba dzieci korzystających z poszczególnych zajęć w przedszkolu publicznym w latach 2014 - 2017 (Zespół Szkół w Lipuszu)

W latach 2014 - 2017 liczba uczniów w szkole podstawowej systematycznie wzrastała z 285 do 321. W gimnazjum liczba uczniów była stabilna do 2016 roku i wahała się pomiędzy 136 a 140 uczniów. W 2017 nastąpił znaczny spadek, do 92 uczniów, w związku z wygaszaniem szkół na poziomie gimnazjalnym wynikającym z nowego prawa oświatowego.

Wykres nr 15.

Liczba uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum w Lipuszu w latach 2014 - 2017 (BDL GUS)

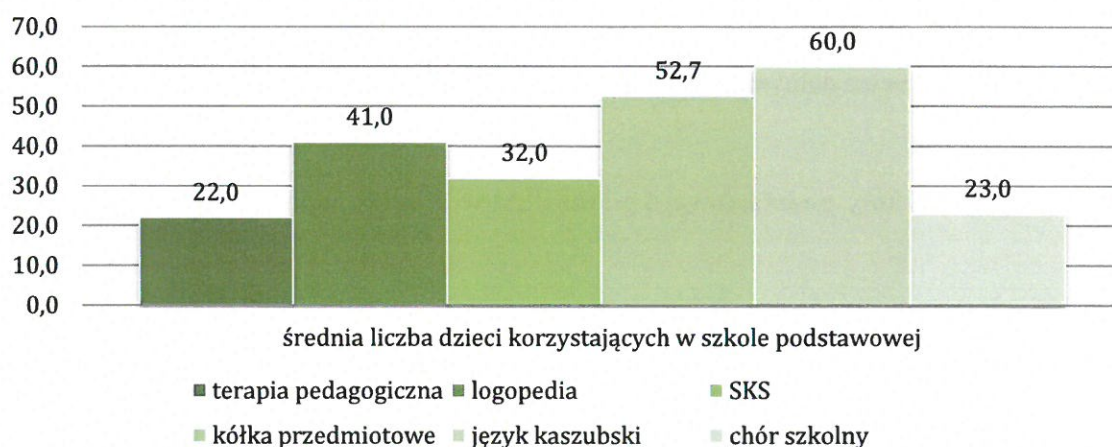

Średnia liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkole podstawowej w Gminie jest taka sama jak w województwie i wynosiła 18 uczniów (Polska i powiat kościerski - 17 uczniów). Natomiast średnia liczba uczniów w gimnazjum na oddział wynosiła 23 w latach 2014 - 2017 roku, w ostatnim roku analizy była wyższa niż w powiecie (19), województwie i kraju (21).

Uczniowie uczestniczyli w konkursach przedmiotowych organizowanych przez Pomorskiego Kuratora Oświaty oraz zawodach sportowych. W ramach programu realizowane są działania profilaktyczne oraz warsztaty dotyczące zagrożeń towarzyszących nadużywaniu alkoholu i zażywaniu innych substancji uzależniających. W Szkole Podstawowej w Tuszkowach realizowano program pt. Trzymaj formę, którego celem było propagowanie zdrowego stylu życia poprzez aktywny odpoczynek i zbilansowaną dietę. Szkoła współpracowała z Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lipuszu, Komisariatem Policji w Kościerzynie, Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji w Lipuszu, Nadleśnictwem Lipusz i Strażą Pożarną.

Wykres nr 16.

Średnia liczba dzieci korzystających z poszczególnych zajęć w szkole podstawowej w latach 2014 – 2017 (Zespół Szkół w Lipuszu)

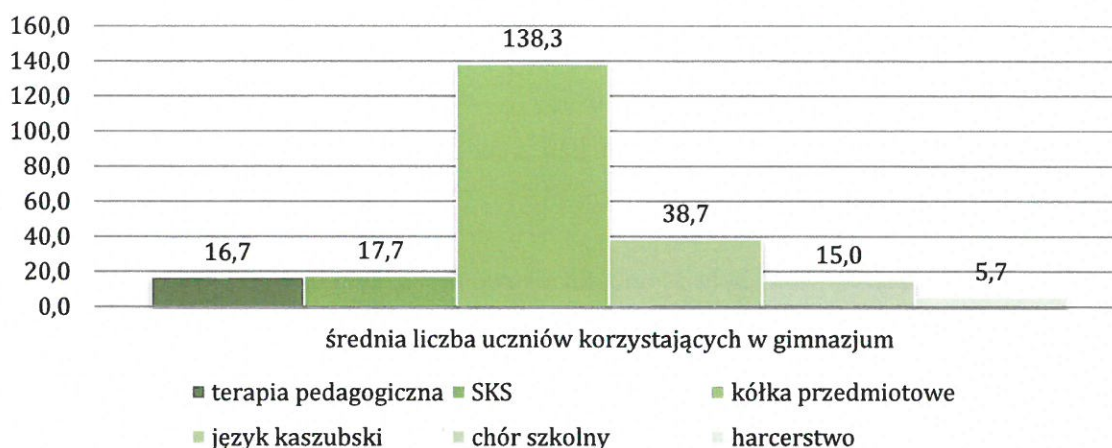
Analizując średnią liczbę uczniów szkoły podstawowej korzystających z zajęć dodatkowych w roku szkolnym 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 największym zainteresowaniem cieszył się SKS. Poniżej 20 uczniów brało udział w zajęciach rewalidacyjnych (5,3), zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (6,3) oraz zajęciach dodatkowych – Lidze Ochrony Przyrody (20) oraz harcerstwie (15,7). Zespół Szkół w Lipuszu, jak i w Tuszkowach oferuje możliwość nauki języka kaszubskiego. Po pisemnej deklaracji rodziców o korzystaniu dziecka z zajęć, zajęcia te stają się obowiązkowe. Szkoły uzyskują dotacje na realizację tego zadania.

W gimnazjum najwięcej uczniów uczęszczało na SKS (138 osób), co świadczy o dużym zainteresowaniu aktywnością fizyczną. W ramach zajęć wspierających gimnazjaliści brali udział w terapii pedagogicznej.

Wykres nr 17.

Średnia liczba uczniów korzystających z poszczególnych zajęć w gimnazjum w latach 2014 – 2017 (Zespół Szkół w Lipuszu)

Dzieci i młodzież uczęszczające do szkół korzystają ze stypendiów szkolnych finansowanych z dotacji Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz środków gminy. Stypendia uzależnione są od dochodu rodziny. Ze względu na przekroczenie kryterium dochodowego przez rodziny kwota wypłaconych stypendiów w latach 2014 – 2017 spadła o 42,5% z 103 938 zł do 59 800 zł. Ponadto, przyznawane są stypendia za osiągnięcie dobrych wyników w nauce przyznawane zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Nr XXXIX/238/2014 z dnia 13 lutego 2014 roku oraz stypendia za osiągnięte wyniki sportowe zgodnie z uchwałą Rady Gminy Nr XLVI/264/2014 z dnia 21 sierpnia 2014 roku. Liczba uczniów i kwota stypendiów za osiągnięcie dobrych wyników w nauce była stabilna i wynosiła około 30 uczniów. W zakresie stypendiów za osiągnięcia w sporcie w 2016 roku aż 29 otrzymało środki (w 2015 i 2017 odpowiednio 12 i 14 osób).

Tabela nr 3.

Stypendia przyznawane uczniom zgodnie z Uchwałami Rady Gminy w latach 2015 – 2017 (dane własne)

stypendia	2015	2016	2017
wartość stypendiów za osiągnięcie dobrych wyników w nauce	19 450	17 050	18 950
liczba uczniów	33	30	32
wartość stypendiów za osiągnięte wyniki sportowe	4 500	9 900	5 500
liczba uczniów	12	29	14

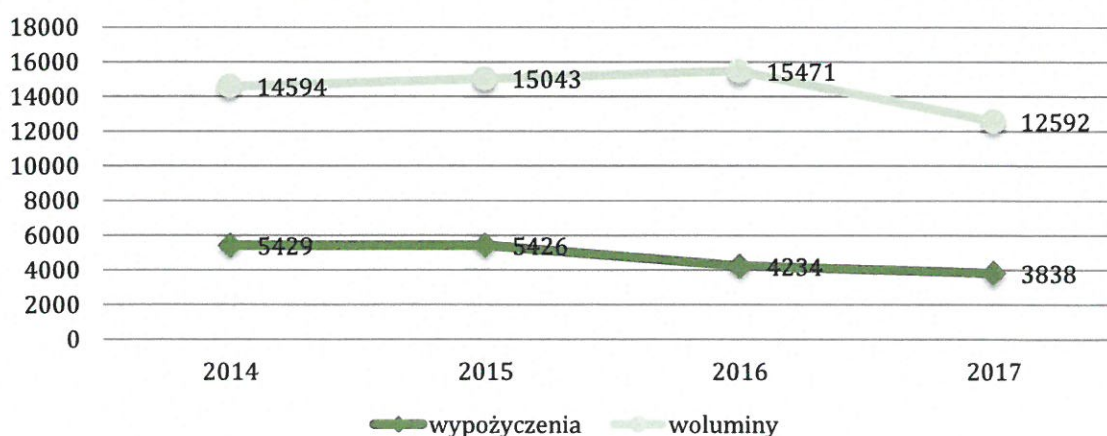
Za pośrednictwem Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Lipusz w latach 2014 - 2017 stypendia pomostowe w kwocie po 5 000 zł na pierwszy rok studiów otrzymało łącznie 16 maturzystów. Co roku stypendium otrzymały 4 osoby - maturzyści, którzy osiągnęli minimum 90 pkt. według specjalnego algorytmu i wybrali się na studia dzienne w uczelni publicznej. Kryterium był też dochód na osobę w rodzinie (co roku inny). W rodzinach, w których były osoby niepełnosprawne dochód mógł być wyższy. Głównym prowadzącym programu „Dyplom z marzeń” jest Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości z/s w Łodzi.

Na doposażenie przekazywane były środki finansowe w każdym z wyżej wymienionych lat. W roku szkolnym 2016/2017 wydatkowano 201 108 zł, była to około cztery razy wyższa kwota niż w latach poprzednich w związku z dostosowaniem szkoły do zmienionego systemu szkolnictwa.

Gminna Biblioteka Publiczna im. Franciszka Sędzickiego w Lipuszu funkcjonuje od 1948 roku. Od 2003 roku jest samodzielną samorządową instytucją kultury. Realizuje zadania statutowe. Dostępność do woluminów systematycznie wzrastała w latach 2014 - 2016, a w 2017 roku spadła o 18,6% i wyniosła 12 592 książki. Spada także liczba zarejestrowanych czytelników - na przestrzeni czterech lat o 29,3% (z 5 429 do 3 838). Na uwagę zasługuje fakt regularnego wzrostu liczby osób starszych będących czytelnikami z 24 do 41 (+70,8%). Średnio na czytelnika w 2017 roku przypadało 7,6 wypożyczonych książek i jest to o 2,3 mniej niż w 2014 roku. Powody odpływu czytelników można poszukiwać w zmieniającej się kulturze czytelnictwa, korzystaniu z e-czytników i audibooków.

Wykres nr 18.

Liczba wypożyczeń i liczba woluminów w latach 2014 - 2017 (sprawozdania Biblioteki)

Wnioski:

- szeroki dostęp do różnorodnych zajęć pozalekcyjnych
- dynamiczny wzrost we wskaźniku liczby miejsc dla dzieci w przedszkolach
- zmieniająca się liczba uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum
- dostęp do gminnych stypendiów za osiągnięcia w nauce i sporcie
- zmiana struktury czytelników, pomimo spadku ogólnej liczby, wzrasta liczba osób starszych

5.7 OBSZAR V PROMOCJA/PROFILAKTYKA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

Zdrowie jest ważną w życiu człowieka wartością – priorytetowe jest stosowanie zasad prowadzenia zdrowego trybu życia. Kluczowym jest wykształcenie nawyku w zakresie zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej czy nie uleganie nałogom.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w każdym roku organizuje szereg wydarzeń na terenie wszystkich sołectw Gminy. W ramach zróżnicowanych wydarzeń są:

- wydarzenia sportowe m.in. turnieje tenisa stołowego, piłki ręcznej, siatkowe, biegi uliczne,
- wydarzenia kulturalne m.in. przedstawienia, konkursy recytatorski, występy teatralne, konkursy piosenki,
- wydarzenia integracyjne m.in. spotkania karnawałowe, spotkania kombatanatów, dyskoteki, festyny.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy funkcjonuje jeden Ośrodek Zdrowia, w którym pracuje trzech lekarzy POZ. Liczba porad w zakresie ambulatoryjnej podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w Gminie Lipusz spadła w latach 2014 – 2017 o 31% (z 9 457 do 6 525). Spadek obserwowany był także w powiecie kościerskim, jednak zaledwie o 1,6%. Jednakże w województwie udzielano w tożsamym okresie o 7,6% porad (2014 – 15 806 679, 2017- 17 004 085).

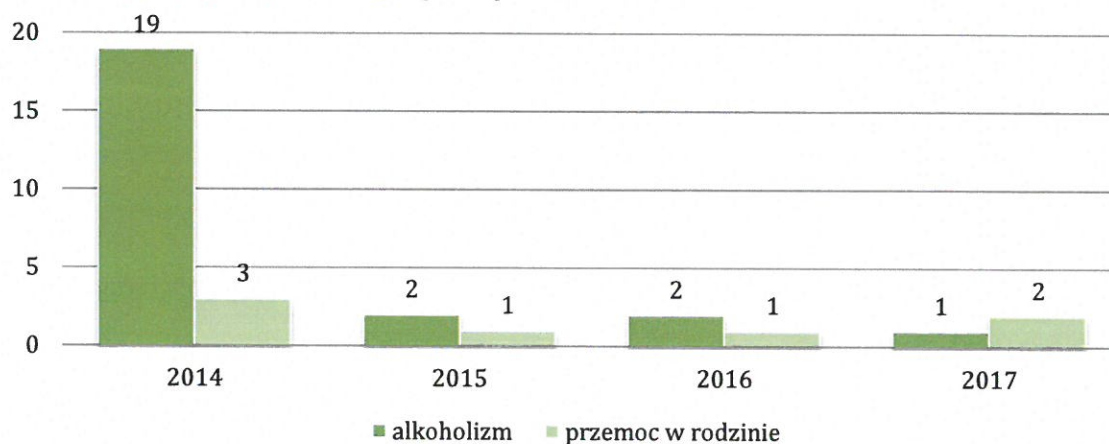

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia” Sp. z o.o. realizuje programy profilaktyczne w zakresie: chorób układu krążenia, raka szyjki macicy, pierwotnego i wczesnego wykrywania reumatoidalnego zapalenia stawów oraz profilaktyka fluorkowa w szkole.

Najczęstszym problemem społecznym jest alkoholizm, który prowadzi do wielu zachorowań i groźnych dla zdrowia i życia powikłań somatycznych: uszkodzenia układu nerwowego, sercowo – naczyniowego, marskość wątroby i inne. Życie osoby uzależnionej koncentruje się na czynniku uzależniającym pod względem psychicznym i fizycznym. W konsekwencji prowadzi ono do zaniedbań w sferach emocjonalnej, społecznej, intelektualnej i fizycznej, co ma negatywny skutek na strukturę rodziny i społeczności lokalnej. Z pomocy społecznej z tego tytułu korzystała marginalna liczba rodzin (tj. 2), co może wynikać z braku możliwości dokładnej diagnozy środowiska i niechęci do ujawniania problemu przez mieszkańców.

Wykres nr 19.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, przemocy w rodzinie w latach 2014 – 2017 (OZPS)

W każdym roku zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii przyjmowany był Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Celem Programu jest kształtowanie odpowiednich postaw wśród dzieci i młodzieży, a także wspieranie właściwego funkcjonowania podstawowej komórki społecznej, jaką jest rodzina. Środki Gminy pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Kwota wydatkowana na realizację Programu wzrastała i w 2017 roku wyniosła 53 561 zł (w porównaniu do 2014 roku wzrost o 23,6%).

Ze środków z Programu finansowana jest m.in. realizacja programów profilaktycznych we współpracy z placówkami, Zespołem Szkół, jak i Gminnym Ośrodkiem Kultury, Sportu i Rekreacji, warsztaty i działania edukacyjne, promocja zdrowia, leczenia i pomocy osobom

uwikłanych w problem alkoholowy, funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego oraz świetlicy z programem opiekuńczo-wychowawczym.

Punkt Konsultacyjny działał raz w tygodniu. Zakres zadań jest bardzo szeroki i obejmuje m.in. motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, pomoc w rozwiązywaniu problemów osobistych, rodzinnych i wychowawczych, rozpoznawanie przemocy w rodzinie, inicjowanie działań w uzasadnionych przypadkach, współpraca z instytucjami. Z Punktu korzystało średniomiesięcznie 12 osób, około 150 porad rocznie.

W jednym z pomieszczeń w Zespole Szkół w Lipuszu od 2012 roku działa świetlica opiekuńczo-wychowawcza. Celem świetlicy jest zapewnienie opieki wychowawczej, tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień. W każdym roku zapisanych było od 15 do 17 dzieci w dwóch grupach wiekowych (7-12 lat oraz 13-15 lat), które mogły korzystać z zajęć w godzinach 12:30-16:30. Praca w świetlicy oparta była o plan wychowawczo-terapeutyczny, w którym przewidziany był czas na prowadzenie zajęć: profilaktycznych, socjoterapeutycznych, artystycznych, filmowych, sportowych. W ramach zajęć profilaktycznych zaznajamiano uczniów z zagrożeniami współczesnego świata oraz innymi niebezpieczeństwami. Podczas zajęć socjoterapeutycznych dzieci uczyły się szacunku do innych, współpracy, pomagania, a także określania ról społecznych.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skupia się na: prowadzeniu działań motywujących do podjęcia leczenia odwykowego. Do zadań należy: podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia odwykowego, kierowanie na badania przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego.

Tabela nr 4.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Lipusz w latach 2014 – 2017 (sprawozdania)

	2014	2015	2016	2017
Liczba punktów sprzedaży	14	14	15	13
Liczba rozpatrzonych wniosków dot. leczenia odwykowego	9	2	10	7
Liczba rozmów motywacyjno-profilaktycznych z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi	4	4	7	5

W latach 2014 – 2017 Policja odnotowała łącznie 60 wykroczeń spowodowanych pod wpływem alkoholu przez osoby w wieku 18-55 lat.

Wnioski:

- aktywna działalność Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji
- coraz niższy dostęp do porad w zakresie ambulatoryjnej podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej
- wyższa kwota wydatkowana na realizację Programu z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii pozwala na realizację większej liczby zadań
- prowadzenie zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w atrakcyjnej formie przez Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji oraz szkoły

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z coraz powszechniej stosowaną metodą diagnozy sytuacji, przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad Strategią. Metoda ta łączy analizę wnętrza, jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjścia dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Oparta jest na schemacie kwalifikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. Wewnętrzne pozytywne – mocne strony,
2. Wewnętrzne negatywne – słabe strony,
3. Zewnętrzne pozytywne – szanse,
4. Zewnętrzne negatywne – zagrożenia.

Mocne i słabe strony traktowane są jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Efektem analizy jest określenie celów strategicznych.

Realizując założenia polityki społecznej Gminy Lipusz należy skupić się na wykorzystaniu szans – mocnych stron wskazanych w czynnikach wewnętrznych. Czynniki zewnętrzne natomiast stwarzają dla polityki rozwiązywania problemów społecznych zarówno szanse jak i zagrożenia. Czynniki te są elementami rzeczywistości, na które realia realizator strategii nie ma wpływu sprawczego. Są to uwarunkowania społeczne, polityczne powodowane ciągłymi zmianami w otaczającym nas świecie. Przedstawiona poniżej analiza SWOT powstała w oparciu o materiały wypracowane podczas spotkań warsztatowych z przedstawicielami instytucji działającymi na terenie Gminy i różnych grup społecznych.

Obszar I Rodzina

Skutecznie działający system wsparcia dla rodzin

Mocne strony	Słabe strony
➤ objęcie rodzin w potrzebie asystenturą rodziny ➤ wsparcie finansowe dla rodzin ➤ darmowe podręczniki dla dzieci ➤ współpraca OPS z instytucjami m.in. z Policją, szkołami ➤ działający Punkt Konsultacyjny; wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dla osób doświadczonych przemocą domową ➤ dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla dzieci ➤ ogólnopolska i lipuska Karta Dużej Rodziny ➤ duża liczba imprez adresowanych do dzieci, młodzieży i całych rodzin (pikniki rodzinne) ➤ dobra infrastruktura miejsc do spędzania wolnego czasu dla dzieci (plac zabaw) ➤ współpraca instytucji zajmujących się problemami rodziny ➤ pozytywny wpływ Kościoła na sytuację rodziny ➤ prowadzenie działań socjalnych zapobiegających dysfunkcji rodziny ➤ działający Zespół Interdyscyplinarny ➤ działająca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	➤ brak poradni psychologicznej i dostępu do psychologa ➤ brak świetlic wiejskich ➤ niska aktywność rodziców przy organizacji imprez dla dzieci ➤ coraz większa liczba eurosierot ➤ występujące zjawisko bezrobocia ➤ występujący problem uzależnień i przemocy domowej ➤ brak motywacji rodzin do zmiany swojej sytuacji rodzinnej ➤ niewystarczająca liczba kadry pomocy społecznej ➤ brak ośrodka wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych ➤ brak Środowiskowego Domu Samopomocy, Domu Pomocy Społecznej ➤ brak opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lata ➤ brak rodzin wspierających ➤ brak szkoleń kompetencji rodzicielskich i „szkoły rodzica” ➤ niski poziom pozytywnej motywacji do samozatrudnienia ➤ niechęć do zmian ➤ roszczeniowe postawy mieszkańców przy próbie rozwiązywania ich problemów ➤ zbyt mała liczba patroli policyjnych i wynikający z tego brak poszanowania prawa i norm społecznych ➤ niewystarczająca współpraca ze strony służby zdrowia ➤ trudnodostępna opieka nad osobami zaburzonymi i chorymi psychicznie

Szanse	Zagrożenia
➤ możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na projekty wzmacniające rodzinę ➤ aktywizacja społeczności lokalnej ➤ poprawa standardu życia rodzin ➤ rozwój asystentury rodzinnej i poradnictwa rodzinnego ➤ wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę ➤ skoordynowanie działań dotyczących potrzeb wspierania rodziny ➤ zapewnienie opieki nad dzieckiem od 0 do 3 lat	➤ wzrastająca liczba rodzin niepełnych, rozwodów, wyjazdy zagraniczne ➤ powielanie dysfunkcyjnego wzorca funkcjonowania rodziny ➤ brak chęci do podjęcia pracy przez kobiety spowodowaną obawą przed utratą świadczeń ➤ emigracja zarobkowa ➤ starzenie się społeczeństwa ➤ niedostateczna otwartość rodzin na współpracę ➤ niskie płace ➤ bezrobocie, alkoholizm, przemoc domowa ➤ niewystarczający dostęp do specjalistów ➤ brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne

Obszar II Aktywność społeczna

Wzmacnianie integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców Gminy Lipusz

Mocne strony	Słabe strony
➤ funkcjonujące kluby sportowe ➤ działająca drużyna harcerska ➤ działające Koło Gospodyń Wiejskich ➤ aktywnie działający Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji ➤ rozwinięta współpraca instytucji gminnych z Kościołem ➤ współpraca OPS z instytucjami gminnymi ➤ subwencja oświatowa na naukę języka kaszubskiego ➤ działający oddział ZK-P/Lipusz ➤ działające Koło Seniora organizujące cykliczne spotkania, imprezy ➤ działalność organizacji pozarządowych tj. Lipuskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych NADZIEJA, Stowarzyszenie Tuskowska Matka, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Lipusz ➤ finansowanie z Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych różnych akcji, kampanii społecznych i lokalnych imprez	➤ niska aktywność organizacji społecznych, zbyt mało środków na wsparcie ich działalności i pokrycie wkładu własnego ➤ niewystarczająca aktywizacja małych społeczności lokalnych ➤ brak wspierania i szkolenia liderów lokalnych ➤ niewystarczający poziom współpracy pomiędzy instytucjami w Gminie ➤ niski poziom dofinansowania osób/liderów działających na rzecz aktywności społecznej ➤ brak działań mających na celu budowanie więzi międzypokoleniowych służących przekazywaniu tradycji i kultury lokalnej ➤ niski poziom świadomości społecznej związany z regionem ➤ mało rozwinięty wolontariat pozaszkolny ➤ nieprzekazywanie dobrych praktyk o aktywności społecznej do publicznej wiadomości ➤ ograniczone upowszechnianie informacji, promowanie ekonomii społecznej, aktywności obywatelskiej ➤ brak współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi ➤ brak produktu regionalnego ➤ mała baza noclegowa mogąca służyć rozwijaniu turystyki ➤ niewystarczająca ilość tras rowerowych i pieszych ➤ brak Rady Organizacji Pozarządowych ➤ brak chęci do pracy społecznej wśród mieszkańców ➤ brak Klubu Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej

Szanse	Zagrożenia
➤ współpraca Urzędu Gminy ze społecznością lokalną ➤ współpraca pomiędzy lokalnymi liderami ➤ promocja lokalnych imprez poza terenem Gminy ➤ pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz ➤ promowanie na zewnątrz lokalnych inicjatyw krzewiących kulturę Kaszub ➤ wykorzystanie zasobów, pasji, umiejętności mieszkańców ➤ położenie geograficzne Gminy i jej walory krajoznawczo – turystyczne	➤ zmniejszające się środki finansowe do pozyskania z zewnątrz ➤ niewielka liczba liderów lokalnych gotowych do pracy na rzecz wspólnego dobra i budowania tożsamości lokalnej ➤ emigracja mieszkańców w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków do życia ➤ ograniczona komunikacja publiczna ➤ niski poziom świadomości społeczeństwa obywatelskiego ➤ brak chęci do integracji społecznej wśród mieszkańców

Obszar III Seniorzy

Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych

Mocne strony	Słabe strony
➤ działalność Klubu Seniora ➤ zainteresowanie władz lokalnych sytuacją osób najstarszych w Gminie ➤ działalność Kościoła w obszarze wspierania osób starszych ➤ działania instytucji gminnych na rzecz seniorów m.in. Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji, sołtysów, OPS ➤ rodziny wielopokoleniowe – pomoc, wsparcie, opieka ➤ świadczone usługi opiekuńcze adekwatne do potrzeb ➤ działalność Kombatantów (cykliczne spotkania)	➤ niewystarczająca ilość działań w sołectwach na rzecz seniorów (w świetlicach) ➤ niewystarczająca liczba liderów lokalnych działających wśród seniorów i dla seniorów ➤ mało rozwinięty wolontariat senioralny – osoby samotne, pomoc sąsiedzka, dotrzymywanie towarzystwa, nauka i pomoc przy obsłudze komputera ➤ brak specjalistycznej opieki zdrowotnej dla seniorów w Gminie ➤ utrudniony dostęp do lekarza ➤ zwiększająca się liczba osób w wieku 60+ ➤ pogłębiające się poczucie samotności i izolowania się osób starszych ➤ brak Rady Seniorów ➤ niewielkie wsparcie organizacyjno-księgowo dla inicjatyw uruchamianych przez seniorów, ze strony Gminy

Szanse	Zagrożenia
➤ uruchamianie i finansowanie programów „senioralnych” ze środków zewnętrznych ➤ wzrost akceptacji społecznej osób starszych i ich problemów dzięki kampanii informacyjnej ➤ poprawa komunikacji międzypokoleniowej ➤ poprawa jakości życia seniorów ➤ rozszerzanie oferty usług dla seniorów ➤ wykorzystanie potencjału środowiska seniorów ➤ koordynacja działań na rzecz seniorów poprzez współpracę różnych podmiotów	➤ nieumiejętność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych i wykorzystania koniunktury na działania w obszarze srebrnej gospodarki ➤ brak opieki nad seniorami spowodowana pracą zarobkową młodych ludzi ➤ utrudniony dostęp do usług medycznych i usprawniających dla seniorów ➤ rosnąca liczba osób starszych niepełnosprawnych ➤ trudna sytuacja finansowa seniorów ➤ bierna postawa seniorów w życiu społecznym i próbie rozwiązywania ich bieżących problemów

Obszar IV Edukacja
Wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców Gminy

Mocne strony	Słabe strony
➤ współpraca szkół z rodzicami ➤ dobra baza edukacyjna w Gminie: nowoczesna szkoła, przedszkole, biblioteka ➤ rozwinięta baza sportowa ➤ duża aktywność sportowa dzieci i młodzieży ➤ zajęcia dodatkowe z języka kaszubskiego ➤ rozwijanie wolontariatu szkolnego, Szkolne Koło Caritas ➤ funkcjonująca przy szkole drużyna harcerska ➤ promowanie patriotyzmu lokalnego	➤ brak żłobka ➤ brak świetlicy środowiskowej ➤ utrudniony dostęp do płatnych zajęć pozalekcyjnych dla niektórych rodzin ➤ brak pełnego przystosowania placówek do potrzeb dzieci niepełnosprawnych ➤ ograniczony dostęp do edukacji pozaszkolnej ➤ niewystarczająca aktywność rodziców w życiu szkoły i środowiska ➤ niskie zainteresowanie spotkaniami z psychologami, terapeutami, doradcami zawodowymi ➤ brak psychologa szkolnego ➤ niewystarczająca ilość specjalistów do pracy z uczniami z dysfunkcjami, niepełnosprawnymi ➤ niewystarczająca współpraca między szkołami (SP) ➤ ograniczona liczba połączeń między miejscowościami w Gminie w celu ułatwienia uczniom i dorosłym korzystanie z ofert ➤ brak kuchni przy stołówce szkolnej

Szanse	Zagrożenia
➤ kontynuacja pomocy materialnej dla uczniów ze strony Gminy ➤ duże zainteresowanie Gminy rozwiązaniem problemu braku żłobka ➤ możliwość pozyskiwania środków z zewnątrz ➤ dotacje na naukę języka kaszubskiego ➤ działalność pozalekcyjna szkół ➤ edukacja mieszkańców przez całe życie	➤ ewentualny spadek dochodów Gminy i zmniejszenie nakładów na oświatę ➤ polityka edukacyjna państwa – brak stabilności i przewidywalności ➤ kształcenie dzieci bez zaszczepiania w nich miłości do miejsca pochodzenia ➤ negatywny wpływ mediów na kształtowanie młodego człowieka ➤ zaprzepaszczenie możliwości rozwoju Gminy i mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych zasobów ➤ marazm i brak perspektyw u mieszkańców skutkujące bezrobociem i wykluczeniem społecznym ➤ niski poziom nauczania

Obszar V

Promocja/ profilaktyka zdrowego stylu życia

Mocne strony	Słabe strony
➤ akcje profilaktyczne finansowane przez Urząd Gminy ➤ działania, w tym działania profilaktyczne realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny ➤ cykliczne, stałe oferty sportowe dla mieszkańców ➤ wyjazdy do Żukówka dla osób uzależnionych ➤ działania profilaktyczne realizowane przez szkołę ➤ dobra infrastruktura do aktywnego spędzania wolnego czasu (zasoby szkoły jak i lokalizacja Lipusza) ➤ funkcjonujące w sezonie letnim kąpielisko strzeżone	➤ niewielka ilość działań profilaktycznych adresowanych do wszystkich grup wiekowych ➤ brak grup wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnień ➤ brak cyklicznej, stałej oferty sportowej dla mieszkańców ➤ niewystarczająco wykorzystane zasoby krajobrazowe do promocji sportów rowerowych i pieszych ➤ niewystarczająca liczba przesiewowych badań lekarskich adresowanych do poszczególnych grup mieszkańców ➤ niewystarczająca promocja zdrowego stylu życia ➤ ograniczona dostępność animatora prowadzącego zajęcia na świeżym powietrzu (podchody, spacer, zajęcia z kijami, siłownia na wolnym powietrzu)

Szanse	Zagrożenia
➤ położenie geograficzne Lipusza ➤ moda w społeczeństwie na zdrowy wypoczynek ➤ powiązanie działań lokalnych, w tym obszarze z działaniami sąsiadów ➤ budowanie partnerstw w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień ➤ bardziej szeroka i dostępna oferta wsparcia dla osób uzależnionych ➤ zdrowsze społeczeństwo	➤ niewystarczająca współpraca z innymi gminami ➤ niewystarczająca komunikacja publiczna ➤ powielanie złych wzorców biernego spędzania wolnego czasu ➤ rozluźnione więzi lokalne ➤ ukrywanie problemów w rodzinie ➤ ignorancja społeczna problemów zdrowotnych i uzależnień ➤ niewłaściwe korzystanie z Internetu i innych mediów ➤ niedostrzeżenie problemu uzależnienia od używek, komputera, środków psychoaktywnych przez młodzież

7. ZAŁOŻENIA STRATEGII

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Lipusz i po spotkaniach warsztatowych z przedstawicielami instytucji, organizacji społecznych i mieszkańcami, przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w Gminie. Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Gminy Lipusz powinny być: rodzina, aktywność społeczna, seniorzy, edukacja jak również promocja/ profilaktyka zdrowego stylu życia. Każdy z wybranych priorytetów został przełożony na cel strategiczny, który wyznacza szczególny kierunek działań strategicznych. Do każdego celu strategicznego wskazano cele operacyjne podzielone na kierunki działań. Dodatkowo wskazano podmioty wiodące i odpowiedzialne za realizację strategii. Dokument zawiera także wskaźniki, ułatwiające dokonywanie oceny stopnia realizacji strategii.

Ponadto problemy społeczne, które określono w strategii nie są zjawiskami, które zakończą się w okresie realizacji strategii. Są to zjawiska ciągle, które wymagają stałej interwencji. Czas realizacji poszczególnych celów i intensyfikacji działań w danym obszarze warunkowane są jedynie poprzez nasilenia problemów społecznych.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipusz na lata 2019-2023 brzmi:

**Gmina Lipusz gminą prowadzącą odpowiedzialną,
partycypacyjną politykę społeczną, zabezpieczającą potrzeby
mieszkańców i dającą szansę wszystkim zrównoważonego
rozwoju społecznego.**

8. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

I Cel strategiczny

Skutecznie działający system wsparcia dla rodziny

Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi podstawową strukturę każdego społeczeństwa. Sytuacja panująca w rodzinie jest miernikiem tego, co dzieje się w społeczeństwie. Kluczowym zadaniem polityki społecznej w Gminie jest rozwijanie skutecznego systemu pomocy dla rodziny w tym dla rodziny z dzieckiem; wspieranie jej w trudnościach życiowych tj.: niepełnosprawność członka rodziny, choroba psychiczna, szeroko rozumiany kryzys w rodzinie (m.in. przemoc w rodzinie) oraz przyczynianie się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję i przekazywanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. Szybka interwencja i działanie u „podstaw” stają się gwarantem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jak również ograniczenia skali problemów społecznych i ich negatywnych skutków.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie rodzin w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Kierunki działań:

- 1.1. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz
- 1.2. Rozwijanie asystentury rodzin adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy
- 1.3. Stałe rozwijanie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin jak i kadry pomocy społecznej
- 1.4. Uruchamianie i wspieranie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców adekwatnie do problemów i potrzeb tych rodzin
- 1.5. Intensyfikacja pracy socjalnej i poprawa jej efektywności m.in. poprzez wykorzystanie kontraktu socjalnego
- 1.6. Wspieranie finansowe, materialne, specjalistyczne rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji
- 1.7. Systematyczna współpraca OPS z innymi instytucjami na terenie Gminy w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży i podejmowania wspólnych działań

Cel operacyjny:

2. Wspieranie rodzin w kryzysie

Kierunki działań:

- 2.1. Zapewnienie rodzinom będącym w kryzysie wsparcia materialnego (w tym

- schronienia), finansowego i psychologicznego w miarę możliwości Gminy
- 2.2. Opracowanie i wdrażanie gminnych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych rodziny
  - 2.3. Funkcjonowanie i profesjonalizacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego i realizacji procedury „Niebieskie karty”
  - 2.4. Wzmacnianie współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym
  - 2.5. Udostępnianie mieszkańcom pełnych informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych

Cel operacyjny:

3. Wspieranie rodzin z osobą niepełnosprawną, w tym z osobą chorą i zaburzoną psychicznie

Kierunki działań:

- 3.1. Dostosowanie ilości i jakości świadczonych usług opiekuńczych do potrzeb mieszkańców
- 3.2. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych adekwatnie do potrzeb
- 3.3. Podejmowanie działań w kierunku utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy
- 3.4. Likwidacja barier, w tym architektonicznych służących podnoszeniu jakości życia osób niepełnosprawnych

Cel operacyjny:

4. Wspieranie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem i bezdomnością

Kierunki działań:

- 4.1. Zapewnienie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej warunków do godnego życia w miarę możliwości finansowych Gminy
- 4.2. Wzmacnianie pracy socjalnej w oparciu m.in. o kontrakt socjalny, metodę środowiskową, z osobami i rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym
- 4.3. Tworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. poprzez wykorzystywanie instrumentów ekonomii społecznej
- 4.4. Wzmacnianie współpracy instytucji odpowiadających za reintegrację zawodową

Cel operacyjny:

5. Podnoszenie jakości i standardów usług instytucji pomocy społecznej

Kierunki działań:

- 5.1. Stałe doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej

- 5.2. Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnie do realizowanych zadań z uwzględnieniem specjalistów
- 5.3. Rozwijanie interdyscyplinarnej współpracy w obszarze realizacji lokalnej polityki społecznej i pomocy społecznej

II Cel strategiczny

Wzmacnianie integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców Gminy Lipusz

Jednym z problemów społecznych w Gminie Lipusz jest niska aktywność społeczna mieszkańców i niski poziom jej integracji. Utrudnia to budowanie społeczeństwa obywatelskiego współpracującego z władzami Gminy na rzecz jej rozwoju. Wiąże się to m.in. z brakiem poczucia odpowiedzialności mieszkańców za środowisko, w którym żyją.

Cel operacyjny

1. Tworzenie warunków dla oddolnych inicjatyw społecznych

Kierunki działań:

- 1.1. Promocja i zawiązywanie partnerstw międzysektorowych (instytucje gminne i organizacje pozarządowe)
- 1.2. Wspieranie powstawania i rozwoju lokalnych organizacji pozarządowych
- 1.3. Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu (młodzieżowego, senioralnego)
- 1.4. Wspieranie rozwoju i działalności Rad Sołeckich
- 1.5. Kontynuowanie i rozwijanie konkursów grantowych organizowanych przez Urząd Gminy dla lokalnych organizacji pozarządowych
- 1.6. Tworzenie warunków do optymalnego wykorzystania lokalnych zasobów infrastrukturalnych, w celu aktywizacji mieszkańców

Cel operacyjny:

2. Budowanie poczucia tożsamości lokalnej

Kierunki działań:

- 2.1. Wspieranie działań integrujących społeczność lokalną
- 2.2. Promocja dobrych praktyk społecznych i obywatelskich
- 2.3. Wspieranie i promowanie liderów lokalnych
- 2.4. Budowanie tożsamości lokalnej (promocja kultury i zwyczajów kaszubskich m.in. poprzez naukę języka i lokalną historię, konkursy, festyny, imprezy okolicznościowe, produkt lokalny)
- 2.5. Inicjowanie i rozwijanie kampanii edukacyjno-społecznych

III Cel strategiczny

Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych

Osoby starsze, w tym niepełnosprawnych mogą borykać się z różnego typu ograniczeniami. Te ograniczenia mogą mieć różnorodne podłoże: fizyczne, psychologiczne, architektoniczne jak również bariery o charakterze socjalnym. Częstym problemem tej grupy osób jest poczucie samotności, bezsilności oraz brak właściwej opieki i możliwości jej zapewnienia na poziomie zgodnym z indywidualnymi potrzebami. Osoby te wymagają szczególnego, systemowego podejścia rozwiązującego ich problemy dnia codziennego i ułatwiającego im w miarę aktywne funkcjonowanie społeczne. Jak również podejmowanie starań w kierunku utrzymania aktywności fizycznej i psychicznej na jak najwyższym poziomie przez jak najdłuższy okres czasu.

Jednocześnie część osób w wieku senioralnym jest sprawna, aktywna, gotowa rozwijać się i poznawać świat. Dopiero teraz ma czas na samorealizację. Są otwarci na kontakty społeczne, w tym na wymianę międzypokoleniową aby dzielić się tym co wiedzą i doświadczyli a jednocześnie uczyć się od młodych aktualnego, współczesnego widzenia świata i technik to ułatwiających.

Cel operacyjny

1. Rozszerzanie oferty wsparcia dla osób starszych

Kierunki działań:

- 1.1. Rozszerzanie usług i ofert opiekuńczych w miejscu zamieszkania adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy
- 1.2. Wzmacnianie bezpieczeństwa we własnym miejscu zamieszkania osób starszych poprzez rozwijanie usług sąsiedzkich, pogadanki, wykłady, itd.
- 1.3. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego osobom starszym
- 1.4. Budowanie wolontariatu na rzecz osób starszych

Cel operacyjny

2. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych

Kierunki działań:

- 2.1. Promocja i rozwój wolontariatu seniorów i mentoringu; wspieranie powstawania grup samopomocowych i grup wsparcia
- 2.2. Promocja idei działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej
- 2.3. Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów
- 2.4. Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących oferty kulturalnej, organizacji, instytucji pomocowych, itd.

IV Cel strategiczny

Wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców Gminy

Czynnikiem warunkującym rozwój społeczno – gospodarczy i minimalizujący problem bezrobocia jest jakość zasobów ludzkich. O ich jakości decyduje poziom wykształcenia, kwalifikacje zawodowe i wiedza ogólna mieszkańców umożliwiające szybkie przekwalifikowanie się w toku życia zawodowego. Jest to tzw. mobilność zawodowa. Kształcenie staje się procesem trwającym bezustannie, przez cały okres życia zawodowego. Dlatego jednym z priorytetów jest promocja rozwoju osobistego i ustawicznego kształcenia się, jak również zadbanie o to, aby zagwarantować wszystkim mieszkańcom równe szanse w dostępie do edukacji.

Cel operacyjny

1. Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju oferty edukacyjnej szkół i podnoszenie jakości edukacji

Kierunki działań:

- 1.1. Systematyczne doposażania bazy edukacyjnej placówek oświatowych, gwarantujących wysoki poziom kształcenia
- 1.2. Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości kadry dydaktycznej i specjalistycznej (psycholog, pedagog, itd.)
- 1.3. Podnoszenie i stałe doskonalenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli
- 1.4. Ułatwienie dostępu do dodatkowej oferty edukacyjnej wszystkim dzieciom z terenu Gminy
- 1.5. Zapewnienie uczniom i rodzicom specjalistycznego wsparcia
- 1.6. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na podnoszenie jakości edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych
- 1.7. Rozszerzanie współpracy szkół z rodzicami
- 1.8. Kontynuacja i rozszerzanie edukacji związanej z regionem
- 1.9. Rozwijanie sieci wolontariatu w szkołach na terenie Gminy
- 1.10. Objęcie dzieci w wieku 0-3 lat różnymi formami opieki
- 1.11. Bieżące dopasowywanie godzin pracy i ilości miejsc w przedszkolach do potrzeb rodziców
- 1.12. Wspieranie rozwoju dzieci zdolnych i szczególnie uzdolnionych
- 1.13. Prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i innych specjalistycznych adekwatnie do potrzeb

Cel operacyjny

2. Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców Gminy

Kierunki działań:

- 2.1. Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w dostępie do edukacji
- 2.2. Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz rozszerzania oferty edukacyjnej adresowanej do mieszkańców, w szczególności rodziców z terenu Gminy (m. in. warsztaty kompetencji rodzicielskich)
- 2.3. Umożliwienie młodzieży przebywającej poza systemem edukacji dostępu do dalszego kształcenia

V Cel strategiczny

Promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka problemu uzależnień

Jednym z zadań polityki społecznej Gminy Lipusz jest promocja zdrowego trybu życia mieszkańców, a także prowadzenie profilaktyki oraz działań mających na celu rozwiązywanie problemów uzależnień. Ograniczenie występowania uzależnień zależy w dużej mierze od kompleksowości udzielonego wsparcia, jego dostępności i wczesnych działań zaradczych. Działania powinny być ukierunkowane zwłaszcza na wczesną profilaktykę uzależnień skierowaną do dzieci i młodzieży celem wykształcenia w nich prawidłowych postaw wobec uzależnień. Osoby uzależnione i ich rodziny powinny mieć dostęp do profesjonalnej pomocy specjalistycznej i zintegrowanego systemu informacji o możliwościach uzyskania wsparcia celem ograniczenia ich fizycznej i psychicznej degradacji.

Cel operacyjny

1. Promocja zdrowego stylu życia

Kierunki działań:

- 1.1. Organizowanie kampanii zdrowotnych i profilaktycznych związanych z zachowaniem prozdrowotnym i poprawą zdrowia
- 1.2. Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzania oferty i realizacji badań profilaktyczno- zdrowotnych dla mieszkańców Gminy
- 1.3. Realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych (m.in. w placówkach kulturalno – oświatowych, w szkołach, itd.)

Cel operacyjny

2. Tworzenie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców Gminy

Kierunki działań:

- 2.1. Bieżące opracowywanie i aktualizowanie informatora o zasobach turystyczno – krajoznawczych i rekreacyjnych Gminy (wersja papierowa i elektroniczna)
- 2.2. Utrzymywanie i rozbudowa infrastruktury zapewniającej aktywne formy spędzania czasu wolnego
- 2.3. Rozwijanie współpracy na rzecz kreowania aktywnego stylu życia

Cel operacyjny

3. Wzmacnianie skuteczności działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień

Kierunki działań:

- 3.1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
- 3.2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami kulturalnooświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych
- 3.3. Diagnoza i monitoring nowych uzależnień
- 3.4. Edukacja rodziców, dzieci i młodzieży w obszarze zagrożeń związanych z zachowaniami problemowymi (przemoc, używki, substancje psychoaktywne, uzależnienia behawioralne, itd.)
- 3.5. Podejmowanie działań w kierunku zapewnienia usług socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych

Obszar I Rodzina

Tytuł obszaru :Skutecznie działający system wsparcia dla rodzin

CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁANIA	WSKAŹNIK
Cel 1. Wsparcie rodzin w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	1.1. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lipusz 1.2. Rozwijanie asystentury rodzin adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy 1.3. Stałe rozwijanie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin jak i kadry pomocy społecznej 1.4. Uruchamianie i wspieranie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców adekwatnie do problemów i potrzeb tych rodzin 1.5. Intensyfikacja pracy socjalnej i poprawa jej efektywności m.in. poprzez wykorzystanie kontraktu socjalnego 1.6. Wsparcie finansowe, materialne, specjalistyczne rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji 1.7. Systematyczna współpraca OPS z innymi instytucjami na terenie Gminy w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży i podejmowania wspólnych działań	• Liczba rodzin objęta asystenturą • Liczba godzin poradnictwa specjalistycznego • Liczba realizowanych kontraktów socjalnych
Cel 2. Wsparcie rodzin w kryzysie	2.1. Zapewnienie rodzinom będącym w kryzysie wsparcia materialnego (w tym schronienia), finansowego i psychologicznego w miarę możliwości Gminy 2.2. Opracowanie i wdrażanie gminnych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych rodziny 2.3. Funkcjonowanie i profesjonalizacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego i realizacji procedury „Niebieskie Karty” 2.4. Wzmacnianie współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym 2.5. Udostępnianie mieszkańcom pełnych informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych	• Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego • Liczba funkcjonujących form wsparcia
Cel 3. Wsparcie rodzin z osobą niepełnosprawną, w tym z osobą chorą i zaburzoną psychicznie	3.1. Dostosowanie ilości i jakości świadczonych usług opiekuńczych do potrzeb mieszkańców 3.2. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych adekwatnie do potrzeb 3.3. Podejmowanie działań w kierunku utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy 3.4. Likwidacja barier, w tym architektonicznych służących podnoszeniu jakości życia osób niepełnosprawnych	• Liczba usług opiekuńczych świadczonych w poszczególnych latach

Cel 4. Wsparanie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem i bezdomnością	4.1. Zapewnienie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej warunków do godnego życia w miarę możliwości finansowych Gminy 4.2. Wzmacnianie pracy socjalnej w oparciu m.in. o kontrakt socjalny, metodę środowiskową, z osobami i rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym 4.3. Tworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. poprzez wykorzystywanie instrumentów ekonomii społecznej 4.4. Wzmacnianie współpracy instytucji odpowiadających za reintegrację zawodową	• Liczba podjętych działań profilaktycznych • Liczba wspólnych inicjatyw podejmowanych na rzecz osób zagrożonych
Cel 5. Podnoszenie jakości i standardów usług instytucji pomocy społecznej	5.1. Stałe doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej 5.2. Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnie do realizowanych zadań z uwzględnieniem specjalistów 5.3. Rozwijanie interdyscyplinarnej współpracy w obszarze realizacji lokalnej polityki społecznej i pomocy społecznej	• Liczba zatrudnionych specjalistów, w tym pracowników socjalnych • Liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach specjalistycznych itd.

PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ:

- Cel 1.: OPS, Urząd Gminy, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, GOKSIR, parafia; organizacje pozarządowe
- Cel 2.: OPS, Zespół Interdyscyplinarny, parafia, organizacje pozarządowe
- Cel 3.: OPS, Urząd Gminy
- Cel 4.: OPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe
- Cel 5.: OPS

PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

- Budżet Gminy
- Środki z programów zewnętrznych

Obszar II Aktywność społeczna

Tytuł obszaru : Wzmacnianie integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców Gminy Lipusz

CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁANIA	WSKAŹNIK
Cel 1. Tworzenie warunków dla oddolnych inicjatyw społecznych	1.1. Promocja i zawiązywanie partnerstw międzysektorowych (instytucje gminne i organizacje pozarządowe) 1.2. Wspieranie powstawania i rozwoju lokalnych organizacji pozarządowych 1.3. Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu (młodzieżowego, senioralnego) 1.4. Wspieranie rozwoju i działalności Rad Sołeckich 1.5. Kontynuowanie i rozwijanie konkursów grantowych organizowanych przez Urząd Gminy dla lokalnych organizacji pozarządowych 1.6. Tworzenie warunków do optymalnego wykorzystania lokalnych zasobów infrastrukturalnych, w celu aktywizacji mieszkańców	• Liczba organizacji pozarządowych w Gminie • Wielkość środków przeznaczanych na konkursy grantowe
Cel 2. Budowanie poczucia tożsamości lokalnej	2.1. Wspieranie działań integrujących społeczność lokalną 2.2. Promocja dobrych praktyk społecznych i obywatelskich 2.3. Wspieranie i promowanie liderów lokalnych 2.4. Budowanie tożsamości lokalnej (promocja kultury i zwyczajów kaszubskich m.in. poprzez naukę języka i lokalną historię, konkursy, festyny, imprezy okolicznościowe, produkt lokalny) 2.5. Inicjowanie i rozwijanie kampanii edukacyjno-społecznych	• Liczba działań integrujących społeczność lokalną

PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ:

Cel 1.: Urząd Gminy, placówki oświatowe, GOKSIR, NGO, LGD

Cel 2.: Urząd Gminy, placówki oświatowe, GOKSIR, Kościół, NGO, LGD

PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet Gminy

Środki z programów zewnętrznych

Obszar III Seniorzy

Tytuł obszaru : Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych

CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁANIA	WSKAŹNIK
Cel 1. Rozszerzanie oferty wsparcia dla osób starszych	1.1. Rozszerzanie usług i ofert opiekuńczych w miejscu zamieszkania adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy 1.2. Wzmacnianie bezpieczeństwa we własnym miejscu zamieszkania osób starszych poprzez rozwijanie usług sąsiedzkich, pogadanki, wykłady, itd. 1.3. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego osobom starszym 1.4. Budowanie wolontariatu na rzecz osób starszych	• Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych • Liczba pogadank, wykładów w zakresie wzmacniania bezpieczeństwa
Cel 2. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych	2.1. Promocja i rozwój wolontariatu seniorów i mentoringu; wspieranie powstawania grup samopomocowych i grup wsparcia 2.2. Promocja idei działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej 2.3. Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów 2.4. Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących oferty kulturalnej, organizacji, instytucji pomocowych, itd.	• Liczba przedsięwzięć międzypokoleniowych • Liczba kampanii społecznych i akcji informacyjnych

PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ:

Cel 1.: OPS, Kościół, NGO, Klub Seniora

Cel 2.: OPS, GOKSIR, Kościół, NGO, placówki oświatowe

PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet Gminy

Środki z programów zewnętrznych

Obszar IV Edukacja

Tytuł obszaru : Wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców Gminy

CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁANIA	WSKAŹNIK
Cel 1. Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju oferty edukacyjnej szkół i podnoszenie jakości edukacji	1.1. Systematyczne doposażania bazy edukacyjnej placówek oświatowych, gwarantujących wysoki poziom kształcenia 1.2. Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości kadry dydaktycznej i specjalistycznej (psycholog, pedagog, itd.) 1.3. Podnoszenie i stałe doskonalenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli 1.4. Ułatwienie dostępu do dodatkowej oferty edukacyjnej wszystkim dzieciom z terenu Gminy 1.5. Zapewnienie uczniom i rodzicom specjalistycznego wsparcia 1.6. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na podnoszenie jakości edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych 1.7. Rozszerzanie współpracy szkół z rodzicami 1.8. Kontynuacja i rozszerzanie edukacji związanej z regionem 1.9. Rozwijanie sieci wolontariatu w szkołach na terenie Gminy 1.10. Objęcie dzieci w wieku 0-3 lat różnymi formami opieki 1.11. Bieżące dopasowywanie godzin pracy i ilości miejsc w przedszkolach do potrzeb rodziców 1.12. Wspieranie rozwoju dzieci zdolnych i szczególnie uzdolnionych 1.13. Prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i innych specjalistycznych adekwatnie do potrzeb	• Liczba nauczycieli i kadry podnoszącej kwalifikacje • Liczba godzin specjalistycznego wsparcia dla uczniów i rodziców • Liczba przeprowadzonych działań adresowanych do rodziców
Cel 2. Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców Gminy	2.1. Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w dostępie do edukacji 2.2. Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz rozszerzania oferty edukacyjnej adresowanej do mieszkańców, w szczególności rodziców z terenu Gminy (m.in. warsztaty kompetencji rodzicielskich) 2.3. Umożliwienie młodzieży przebywającej poza systemem edukacji dostępu do dalszego kształcenia	• Liczba wspólnie podjętych inicjatyw pomiędzy instytucjami i NGO

PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ:

Cel 1.: placówki oświatowe, Urząd Gminy, NGO

Cel 2.: OPS, placówki oświatowe, Urząd Gminy, NGO

PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet Gminy,

Środki z programów zewnętrznych

Obszar V Promocja/ profilaktyka zdrowego stylu życia
Tytuł obszaru Promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka problemu uzależnień

CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁANIA	WSKAŹNIK
Cel 1. Promocja zdrowego stylu życia	1.1. Organizowanie kampanii zdrowotnych i profilaktycznych związanych z zachowaniem prozdrowotnym i poprawą zdrowia 1.2. Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia oferty i realizacji badań profilaktyczno- zdrowotnych dla mieszkańców Gminy 1.3. Realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych (m.in. w placówkach kulturalno – oświatowych, w szkołach, itd.)	• Liczba przeprowadzonych kampanii • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i prozdrowotnych
Cel 2. Tworzenie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców Gminy	2.1. Bieżące opracowywanie i aktualizowanie informatora o zasobach turystyczno- krajoznawczych i rekreacyjnych Gminy (wersja papierowa i elektroniczna) 2.2. Utrzymywanie i rozbudowa infrastruktury zapewniającej aktywne formy spędzania czasu wolnego 2.3. Rozwijanie współpracy na rzecz kreowania aktywnego stylu życia	• Informator o zasobach
Cel 3. Wzmacnianie skuteczności działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień	3.1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii 3.2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami kulturalnooświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych 3.3. Diagnoza i monitoring nowych uzależnień 3.4. Edukacja rodziców, dzieci i młodzieży w obszarze zagrożeń związanych z zachowaniami problemowymi (przemoc, używki, substancje psychoaktywne, uzależnienia behawioralne, itd.) 3.5. Podejmowanie działań w kierunku zapewnienia usług socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych	• Liczba kampanii profilaktycznych • Liczba dzieci i młodzieży objętych usługami socjoterapeutycznymi

PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ:

- Cel 1.: Urząd Gminy, GOKSIR, OPS, placówki oświatowe, NGO
 Cel 2.: Urząd Gminy, GOKSIR, OPS, placówki oświatowe, NGO
 Cel 3.: Urząd Gminy, GKRPA, OPS, NGO, Kościół, GOKSIR

PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet Gminy, Środki z programów zewnętrznych

9. REALIZACJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipusz na lata 2019- 2023 nie stanowi zbioru zamkniętego, wraz z rozpoznawanymi potrzebami możliwe jest projektowanie nowych przedsięwzięć, będących odpowiedzią na aktualne wyzwania.

Strategia jest dokumentem programującym życie społeczności lokalnej, dlatego też w sposób zamierzony została sformułowana na takim poziomie ogólności, aby była elastyczna i stwarzała możliwości dostosowywania realizowanych w oparciu o nią działań do zmieniających się zjawisk i problemów społecznych oraz zmian przepisów prawa, które wyznaczają obszary interwencji w polityce społecznej.

10. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie wdrażania i realizacji założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipusz na lata 2019- 2023 jest głównym warunkiem realizacji celów określonych w tym dokumencie. Monitoring ten służyć ma systematycznej ocenie realizowanych działań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji gminy, powiatu, regionu i kraju, a które mogą pojawić się na przestrzeni czasu obowiązywania strategii. W przypadku takich zmian konieczna będzie modyfikacja kierunków działań. W celu prowadzenia stałego monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipusz 2019- 2023, Wójt powoła Zespół do spraw Strategii. Zespół składał się będzie z przedstawicieli władz samorządowych, pracowników ośrodka pomocy społecznej, przedstawicieli instytucji oświatowo-kulturalnych oraz organizacji pozarządowych. Zespół prowadzić będzie monitoring w zakresie rzeczowym i finansowym. Rzeczowy monitoring będzie obejmował analizę danych i zasobów związanych z realizacją założeń strategicznych. Monitoring finansowy natomiast będzie obejmował analizę danych finansowych wykorzystanych w celu realizacji założeń strategii

Monitoring dokonywany będzie raz na rok.

Zgromadzone dane i wnioski po przeprowadzeniu monitoringu Zespół prześle Wójtowi i Radzie Gminy Lipusz oraz mieszkańcom. Informacje te zamieszczone zostaną na stronie internetowej Gminy.

Monitoring realizacji Strategii umożliwi dokonanie okresowych analiz o ocenach skutków wdrażania zadań dla życia społecznego Gminy. Samorząd Gminy Lipusz, organizujący i koordynujący współpracę wszystkich partnerów uczestniczących w realizacji Strategii, będzie miał możliwość modyfikowania i korygowania działań, odpowiednio do zmieniających się warunków i możliwości.

11. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela nr 1.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi na podstawie Programu w latach 2014 - 2017 (sprawozdania)

Tabela nr 2.

Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Lipusz w latach 2012 - 2017 (BDL GUS)

Tabela nr 3.

Stypendia przyznawane uczniom zgodnie z Uchwałami Rady Gminy w latach 2015 - 2017 (dane własne)

Tabela nr 4.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Lipusz w latach 2014 - 2017 (sprawozdania)

Wykres nr 1.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipusz w latach 2012 - 2017 (Źródło: BDL GUS)

Wykres nr 2.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipusz w porównaniu do kraju, województwa i powiatu w 2017 roku (Źródło: BDL GUS)

Wykres nr 3.

Urodzenia żywe, zgony, przyrost naturalny na 1 000 osób wśród mieszkańców Gminy Lipusz w latach 2012 - 2017 (Źródło: BDL GUS)

Wykres nr 4.

Typologia rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 - 2017 (sprawozdanie MPiPS-03, MRPiPS-03)

Wykres nr 5.

Liczba osób, którym przyznano świadczenie, w tym długotrwale korzystający w latach 2014 - 2017 (OZPS)

Wykres nr 6.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, bezrobocia w latach 2014 - 2017 (OZPS)

Wykres nr 7.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w Gminie

Lipusz w latach 2012 – 2017 (BDL GUS)

Wykres nr 8.

Liczba osób bezrobotnych ogółem w podziale na płeć z Gminy Lipusz zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2013 – 2017 (informacja PUP w Kościerzynie)

Wykres nr 9.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa i liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Lipusz w latach 2014 – 2017 (OZPS)

Wykres nr 10.

Liczba procedur Niebieskie Karty w latach 2014 – 2017 (dane własne OPS)

Wykres nr 11.

Prognoza liczby mieszkańców powiatu kościerskiego w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe (Źródło: BDL GUS)

Wykres nr 12.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2014 – 2017 (OZPS)

Wykres nr 13.

Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2013 – 2016 (GUS BDL)

Wykres nr 14.

Średnia liczba dzieci korzystających z poszczególnych zajęć w przedszkolu publicznym w latach 2014 – 2017 (Zespół Szkół w Lipuszu)

Wykres nr 15.

Liczba uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum w Lipuszu w latach 2014 – 2017 (BDL GUS)

Wykres nr 16.

Średnia liczba dzieci korzystających z poszczególnych zajęć w szkole podstawowej w latach 2014 – 2017 (Zespół Szkół w Lipuszu)

Wykres nr 17.

Średnia liczba uczniów korzystających z poszczególnych zajęć w gimnazjum w latach 2014 – 2017 (Zespół Szkół w Lipuszu)

Wykres nr 18.

Liczba wypożyczeń i liczba woluminów w latach 2014 – 2017 (sprawozdania Biblioteki)

Wykres nr 19.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, przemocy w rodzinie w latach 2014 – 2017 (OZPS)

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy
Bogumiła Mokwińska

UCHWAŁA NR III/ 22/2019
RADY GMINY LIPUSZ
z dnia 16 stycznia 2019r.

w sprawie odwołania ze składu osobowego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Lipusz

Na podstawie art. 18b ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2018 poz. 994 ze zm.) Rada Gminy Lipusz uchwala, co następuje:

§ 1

Odwołuje się radnego Stanisława Lipińskiego ze składu Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Lipusz w związku z pełnieniem funkcji Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Lipusz

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bogumiła Mokwińska

UCHWAŁA NR III / 21 //2019
RADY GMINY LIPUSZ
z dnia 16 stycznia 2019 r.

w sprawie przyjęcia rocznego planu potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych na 2019 rok w tym w ramach Programu Aktywacja i Integracja oraz Programu Specjalnego.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym/ t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 ze zm./ oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 grudnia 2017r. /Dz. U. z 2017 poz. 2447/ w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych Rada Gminy Lipusz uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się roczny plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych na rok 2019, w tym w ramach Programu Aktywacja i Integracja oraz Programu Specjalnego stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Traci moc obowiązującą Uchwała XLVI/228/2018 Rady Gminy Lipusz z dnia 29 stycznia 2018 r w sprawie przyjęcia rocznego planu potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych na 2018 rok w tym w ramach Programu Aktywacja i Integracja oraz Programu Specjalnego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bogumiła Mokwińska

Załącznik do UCHWAŁY III/ 21/2019
RADY GMINY LIPUSZ
z dnia 16 stycznia 2019 r.

Roczny plan potrzeb
w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych w tym w ramach Programu Aktywacja
i Integracja oraz Programu Specjalnego
w Gminie Lipusz

L.p.	Przedmiot planu	Uszczegółowienie planu
1.	Rodzaj i miejsce prac społecznie użytecznych i miejsce, w tym na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych	Prace remontowo – porządkowe i usługi opiekuńcze w miejscowościach gminy Lipusz i podległych Sołectwach – Lipusz, Lipuska Huta , Szklana Huta , Tuskowy, Śluza, Gostomko, Płocice, Papiernia, Bałachy, Trawice
2.	Liczba godzin i miejsc wykonywania prac społecznie użytecznych w tym w ramach Programu Aktywacja i Integracja oraz Programu Specjalnego	760 10
3.	Okresy wykonywania prac	2019 r
4.	Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz liczba osób uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, - podmioty w których organizowane będą prace	2 osoby miesięcznie w tym : Ośrodek Pomocy Społecznej - 1 Urząd Gminy - 1
5.	Liczba osób wykonujących pracę na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych	0

Uzasadnienie:

Gmina przyjmuje roczny plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych na rok 2019, w tym w ramach Programu Aktywacja i Integracja oraz Programu Specjalnego przez co daje możliwość aktywizacji osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy
Bogumiła Mołwińska